Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 48. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го БЕРЕЗНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 14, 1984 No. 48. VOL. XCI.

У 45-ті РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

КОЛИШНІЙ АҐЕНТ КҐБ Б. СТАШИНСЬКИЙ ЗНАЙШОВ ПРИТУЛОК В ПАР

Йоганнесбурґ, Південно-Африканська Республіка. — Як повідомляє агентство Ю-Пі-Ай, колишній шеф південно-африканської поліції ген. Майк Ґельденґейс в інтерв'ю газеті „Ренд Дейлі Мейл", яка виходить тут, заявив, що Південно-Африканська Республіка в 1968 році надала притулок колишньому аґентові КҐБ Богданові Сташинському.

Як відомо, виконуючи завдання Москви, Б. Сташинський у 50-их роках убив двох видатних українських політичних діячів-еміґрантів, д-ра Лева Ребета і Степана Бандеру, а відтак порвав з совєтською розвідкою. Ген. Ґельденґейс додав, що притулок Богданові Сташинському був наданий після таємної згоди між Західньою Німеччиною і Південно-Африканською Республікою.

Б. Сташинський перейшов на Захід у вересні 1961 року і добровільно признався, що в 1957 році, виконуючи завдання совєтської розвідки, він вбив д-ра Ребета, а два роки пізніше — Степана Бандеру. Сташинський був засуджений на вісім років тюрми. На волю він вийшов у 1968 році.

„Після його звільнення з тюрми з нами ввійшли в контакт співробітники західньо-німецької служби безпеки і попросили надати Сташинському притулок в Південно-Африканській Республіці, — заявив ген. Ґельденґейс. На їх думку, ПАР була єдиною країною, де Сташинський міг би почувати себе у відносній безпеці від переслідування аґентів КҐБ".

Ген. Ґельденґейс далі розповів, що після приїзду до Південно-Африканської Республіки Сташинський перейшов плястичну операцію і отримав від південно-африканської влади документи на інше прізвище. Йому також дали роботу. Через деякий час він одружився з мешканкою міста Дурбан. Як виходить зі слів Ґельденґейса, Сташинський і досі живе в Південно-Африканській Республіці. Ґельденґейс сказав далі, що він все ще підтримує контакт з ним і що Сташинський дав південно-африканській розвідці „надзвичайно цінну інформацію" про структуру і діяльність совєтської секретної служби і розвідки.

Ген. Ґельденґейс абсолютно впевнений, що теперішнє прізвище Сташинського ніколи не буде розкрите, бо воно відоме лише кільком високопоставленим офіційним особам Південно-Африканської Республіки, а про договір між ПАР і Західньою Німеччиною щодо Сташинського в 1968 році знало лише три особи — нині покійний прем'єр-міністер ПАР Джан Форстер, шеф поліції безпеки ген. Гендрик ван дей Берґ і він сам.

Поштова картка роботи Михайла Михалевича.

Зореслав

СПОМИН

Немов ввижається: столиця Хуст —
Замасний, розспіваний і гордий,
А з півдня, з висохлих угорських пуст,
Знімаються, мов хмари, дикі орди.

Ой, буде буря, ой, ударить грім,
Зачервоніє кров'ю Срібна Тиса! ...
Заклекотів, урвався хмаролім,
І спів і сум в один акорд злилися.

Ревли гармати, гори заревли,
Мов львиця зранена — земля зривалась...
Кров потекла, могили поросли,
Коли орда столицю здобувала.

І відтоді, як вітер загуде
І панахиду править у Карпатах,
Хтось схлипує й питає: де ж ви, де
Ой, лицарі абсурду, соколята?

Минулося, та не забулось! Хуст
Остався споминoм живим понині:
Розстріляний стрілець, а з його уст
Останній покрик: „Слава Україні!"

5 березня 1962

ПОМЕР Б. ЗОРИЧ, ДИРЕКТОР КАНАДСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС, КОЛИШНІЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

Торонто. — Богдан Зорич, директор Канадської Канцелярії Українського Народного Союзу та його діловий репрезентант („чіф ейджент") перед забезпеченевими властями Канади, перший з Канади член Головного Екзекутивного Комітету УНС на пості третього заступника його головного предсідника, раніше головний радний і від останньої 30-ої Конвенції УНС в 1982 році почесний член його Головного Уряду, один з найвидатніших і найбільш заслужених союзових та суспільно-громадських українських діячів Канади, учасник революційного націоналістичного руху і довголітній політичний в'язень в Західній Україні перед Другою світовою війною, помер тут в одній з місцевих лікарень в полудневих годинах в понеділок, 12-го березня 1984 року, на 72-му році життя. Два дні раніше, в суботу 10-го березня, св. п. Богдан Зорич ще взяв участь у Загальних зборах місцевого Окружного Комітету Відділів УНС.

Осиротив дружину Ярославу, також відому діячку, зокрема в Організації Української Молоді Пласт, та дві замужні дочки Квітку Галину Кондрацьку, відому організаторку і диригентку дівочого хору „Веснівка", і Христину Зірку Гольман та внуків.

Св. п. Богдан Зорич

Про життьовий шлях Б. Зорича, зокрема про його діяльність у Новому Світі після переселення до Канади в 1948 році, подано у „Свободі" у виданні з 29-го липня 1966 року, після того, як 26-та Конвенція УНС у Чикаго обрала його на третього заступника головного предсідника.

Похорон відбудеться в п'ятницю, 16-го березня ц.р. з похоронного заведення Кардинала при Аннет вулиці в Торонто до церкви св. Миколая і на цвинтар Парклови.

Б. Зорич, народився 30-го серпня 1912 року в Сяноці, Західня Україна. Його батьки — Михайло і Марія. Вже в середній школі Б. Зорич включився в український націоналістично-революційний рух, що був продовженням Визвольних Змагань з часів Першої світової війни і створив нову, вже революційну героїчну добу українських змагань до волі і незалежности. Закінчивши середню школу матурою, Б. Зорич уже не мав багато ані часу, ані нагоди продовжувати вищі студії на університетській лавці, але відбував найвищу школу і пробу життя. Вже вкоротці після матури — арешт за революційну діяльність і засуд на п'ять років ув'язнення із позбавленням і так куцих громадянських прав на дальших десять років. Після звільнення з в'язниці — прийшла найбільш плідна й успішна праця на пості повітового організатора Матірнього Т-ва „Просвіта" і знову ув'язнення та запроторення до концентраційного табору в Березі Картуській. Настала війна й большевицьке „визволення" Західньої України. Півроку пощастило Зоричеві в нових обставинах втриматись на пості учителя початкової школи, а опісля чудом врятуватись від большевицької кулі в потилицю. Подібним чудом оминула Зорича й німецька куля чи шибениця у львівській в'язниці.

Після війни, опинившись разом із сотнями тисяч українців на скитальщині в Західній Европі Б. Зорич продовжував свою активність у скитальському таборі в Форальберґу в Австрії, бувши там культурно-освітнім референтом та співосновником відомого Б-тва св. Андрея. Як в Україні, так і на еміґрації Б. Зорич з великим замилуванням відносився — при всій своїй іншій активності — до хорового мистецтва, що його вважав своєю „другою професією".

Під час „великого переселення" українських скитальців з Европи, Б. Зорич у 1948 році переїхав до Вінніпеґу на постійне поселення в Канаді. Місяць пізніше він уже займав пост домініяльного організатора Комітету Українців Канади й на тому пості доказав справжнього організаційного чуда, відвідуючи не тільки більші, але й малі та найменші осередки українського поселення в тій великій своїм обширом країні, закладаючи нові відділи КУК, організуючи громадську й

Закінчення на 5.

А. ҐЕМАЄЛЬ ЗАКЛИКАЄ ЗАКІНЧИТИ „БОЖЕВІЛЬНУ ВІЙНУ"

Льозанна, Швайцарія. — Президент Ливану Амін Ґемаєль відкрив тут у понеділок, 12-го березня, другу мирну конференцію впродовж п'яти місяців щоб, як він сказав, „закінчити безперервну та божевільну війну, що вже триває дев'ять років".

У готелі Бо Ріваж радять вісім представників християнських і мусулманських фракцій Ливану. Вони вислухали спершу промову президента, яка звучала дуже песимістично. Ґемаєль представив чотири можливості до переговорів: негайне перемир'я, розв'язку як звільнити Ливан від окупації чужих військ, зміни у системі правління і створення уряду, в якому були б заступлені всі політичні та релігійні групи.

Не зважаючи на зворушливі слова президента А. Ґемаєля, конференція не розпочалася з надією на успіхи. В часі десятихвилинної промови президента провідники друзів Валід Джумблят і шиїтів Нагіб Беррі просиділи з камінними обличчями, що не вказує на їхні добрі інтенції до переговорів.

Щоб злагіднити існуюче напруження, ливанський головнокомандуючий армією генерал Ібрагім Теннус зголосив президентові Ґемаєлеві свою резиґнацію, яку цей, як сподіються, прийме.

ПОЧАЛИСЯ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ СССР І КНР

Москва. — Тут почалися давно заплановані переговори між урядами СССР і Китайської Народної Республіки, хоч між двома комуністичними потугами існують великі розходження щодо озброєнь і спільного кордону з Камбоджією і Афганістаном.

Заступника міністра закордонноих справ Китаю, Чіян Чічена, привітав Леонід Ільичев, заступник совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромика. Совєтська преса, повідомляючи про прибуття китайської делеґації, не подала про що ці делеґації будуть радити, але закордонні спеціялісти в Москві є переконані, що не буде швидкого домовлення.

Як відомо, ці переговори відбуваються після шестимісячної перерви і були розпочаті ще тому два роки померлим Леонідом Брежнєвим. В минулому році торгівля між двома потугами зросла втроє, відкрито кілька прикордонних пунктів для переходу і число китайських туристів в СССР також значно збільшилося.

Одначе на перешкоді до повного порозуміння стоять три важливі справи, які КНР уважає суттєвими для безпеки, а саме: Пекінґ хоче, щоб Москва забрала свої збройні сили з Афганістану; китайці також домагаються зміни совєтської політики відносно підтримки В'єтнаму в його агресивній політиці в Камбоджі і вкінці Пекінг хоче, щоб Москва зменшила свої збройні сили розташовані вздовж совєтсько-китайського кордону.

В дні 2-го березня ц.р., у своїй довшій промові, новий совєтський лідер Константин Черненко говорив про потребу нормалізації відносин з комуністичним Китаєм, підкреслюючи рівночасно численні труднощі, що існують між тими двома комуністичними потугами.

В Ню Йорку відбудеться панель про засоби інформації

Ню Йорк. — Завдяки праці Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках зібралася велика кількість витинків з американської преси, які подавали інформації про українців і Україну у зв'язку з цією сумною річницею.

Всі ті витинки зібрані перед 2-им жовтня 1983 року, коли відбулася величава маніфестація у Вашінґтоні, і після тієї дати, будуть предметом розгляду і дискусії на окремому вечорі тут в Українському Інституті Америки в суботу, 17-го березня ц.р., о год. 7-ій вечора.

В панелі під назвою „Образ українців в американських засобах масової інформації" візьмуть учать Юрій Добчанський, працівник Конґресової бібліотеки, який вкаже на позитивні, неґативні та невтральні відгуки в американській пресі про українців, і Брус Джоффі з вашінґтонської фірми публічних зв'язків та оголошень, який вкаже, як можна неґативні та невтральні вістки змінити на позитивні.

Модератором панелю буде Андрій Білик, молодий український журналіст, який був головою Пресової комісії КҐК і референтом публічних зв'язків того комітету. Всі три були активно зв'язані з підготовкою пресової кампанії про „забутий голокост". Панелісти покажуть прозірки та виставлять пресові інформації про Великий голод у хронологічному порядку.

В Англії вибухли бомби, підкладені лівійськими терористами

Лондон. — Дві бомби вибухли в неділю, 11-го березня, поблизу мешканевого будинку, в якому живуть лівійці, в англійському місті Манчестері, не зробивши помітної шкоди. Це другий день підряд такі бомби, підкладені невідомими терористами, тримають в обуренні і в страху громадську думку Великобританії і завдають клопоту Скотланд Ярдові, що веде тепер інтенсивні пошуки за мотивами терористів і за самими терористами.

Перші п'ять бомб були підкладені в Лондоні рано, в суботу, 10-го березня; одна з них вибухла у Мейфердільниці англійської столиці, в нічному багатому клюбі, що його відвідують переважно заможні арабські мешканці Лондону. В цьому вибуху було поранено 23 особи, з них троє поранено поважно. Перед цим найбільшим вибухом інша бомба вибухла в крамниці, де продаються арабські газети, а три інші бомби поліція відшукала у подібних місцях завчасно і унешкідливила їх. Всі п'ять бомб підкладені в арабських або до арабів причетних підприємствах. Ці вибухи та попередні терористичні затії подібного роду, скерували увагу англійської поліції в бік Лівії. Є сильні підозри, що ці терористичні акти — це порахунки поміж двома лівійськими антагоністичними політичними таборами: одні за Муаммара Каддафі, а інші — проти нього. Вістря тероризму, як вказують останні події, на цей раз було скероване начебто проти противників теперішньо-

Закінчення на 5.

Д-р Ю. Химинець публікує свої „Спостереження із Закарпаття"

Джерзі Сити, Н. Дж. (Т. Кардашинець). — Карпатська Україна відіграла преважливу ролю в організації, розвитку і активностях революційного українського націоналістичного руху між двома світовими війнами, а своїм зривом і встановленням де-факто і де-юре державности на своїй землі в найскладніших обставинах на початку Другої світової війни із виразним опреділенням себе, як частини соборної української цілости, становить, без сумніву, межовий стовп у розвитку українського державно-політичного мислення.

Але в українській історичній мемуаристиці Срібна Земля все ще є майже давньою „забутою землею" — сказав відомий діяч і активний співучасник та співтворець революційного і державного самовизначення Карпатської України, д-р Юліян Химинець, голова Крайової Екзекутиви поширеної восени 1932 року на Закарпаття Організації Українських Націоналістів і голова створеної в 1938 році Закордонної Делеґації, щоб згадати тільки головніше.

Д-р Юліян і Маруся Химинці в редакції „Свободи".

Щоб заповнити бодай до деякої міри згадану щілину в історичній мемуаристиці, д-р Ю. Химинець описує ці славні історичні події Карпатської України в своїй книжці „Мої спостереження із Закарпаття", що має появитися друком у видавництві „Мета" в Ню Йорку, за яких три тижні у зв'язку з відзначенням у цьому 1984 році 45-річчя встановлення державности Карпатської України.

Справа цієї книжки, її змісту і видання були предметом розмови, що її мали д-р Ю. Химинець і його дружина Марія, сама активна провідна учасниця подій в Карпатській Україні, про які мова, під час їхніх відвідин у редакції „Свобода" у середу, 7-го березня ц.р.

Книжка „Мої спостереження із Закарпаття" (192 сторінки) має, крім „Вступу" і „Заключення", дві головні частини: 1. На Закарпатті і 2. На еміґрації. У

Закінчення на 5.

У СВІТІ

НАЙБІЛЬШ ПОШАХРОВАНИЙ телефонічний рахунок в історії телефонічної кампанії дістала за місяць лютий громадянка Бедфорду, Н. Й. Джейн Ланденберґер. Він становив суму 106,504.86 долярів. У якийсь ближче неясний спосіб число її кредитної телефонічної картки дісталося в руки мабуть не одного, а цілої групи шахраїв, що вели розмови від її імени на далеку віддаль до майже всіх країн світу, найбільш до Близького Сходу, Південної Африки і Південної Америки. Здивована вкрай власниця цієї кредитної картки тим часом, — каже телефонічна компанія, — не мусітиме платити такого астрономічного рахунку, а заплатить за її власні розмови, рахунок за які виносить понад 40 долярів. Проте справа цим не закінчена: телефонічна кампанія і влада робитимуть докладні дослідження цього шахрайства.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Госні Мубарак заявив, що Єгипет не повернеться до Арабської Ліґи, якщо її членство вимагатиме відкинення домовлень в Кемп Дейвиді, підтриманих американським Урядом. Як відомо, згадані домовлення встановили угоду між Єгиптом і Ізраїлем. Цей пакт ратифікований Єгиптом в 1979 році також закінчив 30-літню війну між Ізраїлем і Єгиптом.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Москві Артур Гартман, який недавно повернувся до Москви з офіційних відвідин у Вашінґтоні, відбув довшу зустріч з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком. Совєтське пресове аґентство ТАСС, повідомляючи про цю зустріч, подало, що амбасадор Гартман не виявив нічого „конкретного в американському становищі, що було більш сприємливим для Москви."

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК в Католицькій церкві у Варшаві переводять семеро осіб в обороні двох священиків, яких кардинал Юзеф Ґлемп перевів на провінцію за їх постійну підтримку нелеґальної робітничої спілки „Солідарність". Голодівку встановлено якраз під час повороту кардинала Ґлемпа з Бразилії й Арґентини.

В АМЕРИЦІ

ЛІКАРІ З ПІДРОБЛЕНИМИ медичними дипломами, або не з адекватними дипломами, розпаношились на терені Ню Йорку і околиці значно в більшій кількості, ніж власті побоювалися. Початково підозра в обманстві падала тільки на 60 осіб, „лікарів", а протягом лише одного тижня таких лікарів під „пріоритетним слідством" виявилося понад сотню. Так само Стейтове бюро ментального здоров'я збільшило листу сумнівних лікарів, яких буде піддано перевірці. Первісно мали перевірити одну тисячу осіб, а тепер майже два рази стільки.

СЕНАТ І ПАЛАТА Репрезентантів, хоч становлять одне законодавче тіло „тривимірного" керівництва Америкою, проте відношення до життєво-критичних справ країни у Сенаті й Палаті не такі самі. Наприклад: боротьба із злочинністю. Якщо б це залежало від Сенату, то американський кримінальний кодекс уже давно був би поліпшений, щоб успішніше поборювати злочинність вулиці. Але на протязі 20 років Палата діяла дуже нерішучо в цьому напрямку, ударемнюючи часто-густо всі зусилля й осяги в цій ділянці Сенату. Так і цього року Палата так чи інакше уникнула нагоди ухвалити разом з Сенатом законодавство, скероване проти злочинности, а це було „гарячим питанням", бо за той час, що Конґрес не поворухнув ані пальцем проти злочинности, — пише „Ю.С.Ньюз енд Ворлд Ріпорт" з 12-го березня, — за одне десятиліття в ЗСА (від 1972 року до 1982 року) насильні злочини (з використовуванням зброї) збільшилися на 54 відсотки. Кожні 25 хвилин в ЗСА поповнюється одне убивство, кожні 59 секунд — здійснюється один грабунок, а кожні дев'ять секунд у ЗСА злочинці вломлюються в чуже мешкання".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1 25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1 25 місячно. За кожну зміну адреси - $1 00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Самовизначення Карпатської України

До історичних дат 22-го січня 1918 року і 1-го листопада 1918 року, які були документами державного самовизначення Наддніпрянської і Наддністрянської України, приєдналася дата 15-го березня 1939 року, коли-то також третя вітка українського народу проголосила свою державну самостійність.

У першій, яка взагалі появилась, англомовній книжечці про Карпатську Україну під назвою „Від Карпато-Рутенії до Карпато-України" автор Августин Штефан, голова карпато-українського парляменту, сказано у вступному слові проф. Миколи Чубатого правильно: „У центральній Европі немає другої країни, про яку західній світ знав би так мало, як про ту південнозахідню смугу української території на південних узбіччях центральної частини Карпатських гір — відому, як Карпатська Україна".

Той же Августин Штефан написав у статтейній „Енциклопедії Українознавства" 4-сторінковий огляд „Закарпаття" (т. 1, стор. 566-569) і той же Августин Штефан є автором прецікавих змістовних книжок („За правду і волю") Торонто, Канада, стор. 350) і „Августин Волошин" (Торонто, 1977, стор. 208). Окремо журнал „Вісті Комбатанта" видав брошурою статті Августина Волошина „Українське військо в Закарпатті". Проф. д-р Петро Стерчо видав книгу „Карпато-українська держава" (НТШ, Торонто, стор. 288). Існують також писання на цю тему Михайла Бращайка, Юліяна Ревая, Вікентія Шандора, Степана Росохи. Багату літературу подає наприкінці названої вгорі книжки проф. Петро Стерчо.

Згадуємо про це тому, щоб звернути увагу: є вже ціла література про Карпатську Україну, а вона не тільки була „незнаною і забутою" країною для чужинців, але й по нинішній день мало відома нам самим, українцям.

Для нас самих ревеляцією є ствердження проф. А. Штефана, що вже в XI сторіччі згадувано в різних документах про „Маркію Рутенорум" і що цю нашу Карпатську Україну, величиною стейту Ню Гемпшир, називано впродовж сторіч „Верховиною" і „Руською Країною", поки вона стала тепер „закарпатською областю" під владою СССР.

Трагічну історію має за собою ця найменша українська земля, яка переходила з рук до рук — австрійських, мадярських (угорських), чеських, словацьких і була предметом міжнародних інтриґ — на її нещастя. Німеччина, Польща, Мадярщина, Чехія і Словаччина брали активну участь у інтриґах, не питаючи волі автохтонного народу. Але коли на Національному Конґресі у Хусті 21-го січня 1919 року ґоловуючи д-р Михайло Бращайко запитав чотири сотні делеґатів, куди вони хочуть належати — до Мадярщини, до Чехо-Словаччини чи України, то делеґат з Нанкова Іван Волощук заявив: „...Мати кличе нас і ми, діти, зобов'язані супроти своєї матері. Ми хочемо бути з нею". І 400 делеґатів закричали: „З Києвом, хочемо бути з Києвом. Хочемо з'єднатися з матір'ю Україною". Трагічну долю переживали карпатські українці. Їх мадяризували, чехізували, словаччили; їм відмовляли взагалі права існування. Тепер там така сама русифікаторська політика, як у цілій Україні, так званій УССР.

Р[і]зними назвами називали карпатських українців і вони самі себе різно називали, переходячи процес національного усвідомлення. Вони мали між собою мадярофілів, яких називали мадяронами; мали москофілів, між ними й імпортованих з Галичини; мали чехофілів і словакофілів; аж усвідомили собі, що є українцями і опин[ил]ися у соборній неволі „старшого брата", яки[й] хоче перетворити всі підневільні народи в один „совєтський народ".

Але своє національно-державне самовизначення карпатські українці припечатали кров'ю, яка створила леґенду. Проф. Стерчо наводить у своїй книжці поіменний список 110 полеглих у боях за волю своєї батьківщини, і сам зазначує, що той список неповний. Зрошені кров'ю всі частини великої Землі Української від Попраду по Дін. І ця найменша вітка українського народу, мешканці української Срібної прегарної країни, на яку кидають тінь маєстатичні Карпати, переживши всі ті трагедії і зберігши себе для „матері України", стали найкращим доказом невмирущости українського народу. Історія України мала вже Валуївський закон з твердженням, що „українців „нє било, нєт і бить нє может", і мала польську політику „від можа до можа", та зазнала терору німецьких „їберменшів". Різними назвами прозивали різні частини України і по різному називали її дітей, але вона, Україна, пережила все те і напевно переживе червоноросійську теперішню окупацію, оцей страшний час.

Володимир Левенець

ВНУТРІШНІ І ЗОВНІШНІ ТРУДНОЩІ СССР

Недавно світ пережив ще одне комуно-московське видовище — смерть і похорони одного з ряду своїх диктаторів, чи як його там називають, генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Юрія Андропова, в практичному житті професійного вбивці, шефа славнозвісного КҐБ, замаховця на життя самого Папи Івана Павла II і без сумніву багатьох інших церковних і політичних лідерів у вільному світі, не згадуючи про самий СССР, суцільну тюрму народів і душителя усякої свободи.

Його смерть нікого в Москві, а також на Заході не заскочила, а багатьох навіть врадувала. Він прийшов до влади після смерти Леоніда Брежнєва фізично послаблений і фактично нездібний виконувати будь-що-будь не легку функцію в імперії, враховуючи ті колосальні політичні, економічні та інші труднощі з якими, як відомо, не могли дати собі ради його попередники. Крім того Москва в останніх кількох роках пережила поважні поразки в ділянках міжнародної політики, однією з яких було майже цілковите зірвання співпраці між СССР і другою світовою надпотугою З'єднаними Стейтами Америки, які за останніх майже чотири роки президентури Роналда Реґена, знову виросли у велику мілітарну і політичну силу, зупиняючи рівночасно дальші експансивні цілі московської імперії, яка тепер без риску викликання світового конфлікту не може ступити кроку.

Европа, яка спочатку піддалась пацифістичним спокусам і хиталась первісно у своїх рішеннях щодо розміщення американських нуклеарних ракет середнього засягу, типу — Першінґ—2 і крилатих, менш-більш сконсолідизувала свої невеликі сили і намагання Москви розколоти західній бльок при допомозі посиленої пропаганди і застрашування своїми ракетами типу СС-20, націленими на індустріяльні центри західньоевропейських держав, тріснули мов миляна банька.

Не краще виглядають імперські справи в Афганістані. Звідтіля надходять інформації про поновну консолідацію руху спротиву за визволення Афганістану з-під совєтської окупації, а дії повстанців завдають Москві чимраз дошкульнішого удару. СССР втратив в Афґаністані біля 30,000 вояків вбитими, не згадуючи про поранених і матеріяльну втрату військового виряду, який був знищений чи попав в руки повстанців.

Непокоїть Москву також китайсько-американське наближення і співпраця Вашінґтону з Пекіном у багатьох ділянках, зокрема технологічній, бо до Китайської Народної республіки почнуть напливати масово модерна зброя, ракети, радарна система, компютори тощо і тим самим китайська армія стане більш змодернізованою і більш небезпечною для останньої в світі імперії.

Чимале занепокоєння в Москві викликають рухи спротиву поодиноких національних республік і сателітних країн, які покищо не є для неї загрозливими, але при відповідній коньюнктурі вони можуть стати третьою великою силою, спричинником упадку комуно-московської імперії.

Дехто з політичних спостерігачів й аналітиків на Заході каже, що „Росія притиснена до муру, може прийняти рисковну децизію", тобто розпочати війну на широку скалю. Треба думати, що така опінія західніх знавців підсовєтської проблематики не тільки фальшива, але і шкідлива для західніх оборонних систем і розкладова, якщо йдеться про пацифістичні елементи на Заході і то не зважаючи на те до якої категорії суспільства вони належать, до інтеліґентської чи робітничої, які у своїх нищівних починаннях не дуже різняться. СССР, подібно як Захід, боїться не тільки нуклеарної, але навіть конвенційної війни, побоюючись революційних розрухів усередині СССР. Поневолені народи і сателіти не будуть воювати за збереження імперії і, при першій нагоді обернуть зброю проти свого поневолювача. Так було під час Першої і Другої світових воєн, так було б і тепер. Тому війну, як розв'язку конфлікту між Сходом і Заходом треба абсолютно виключити, не тому, що комуно-московські імперіялісти потраплять в кожній ситуації грати ролю „прагматиків", але тому, що в грізній атомовій добі завжди перемагатиме інстинкт збереження і страху перед розпадом.

І в цій скомплікованій, а навіть грізній ситуації наступила смерть Ю. Андропова, а його місце зайняв другий хирлявий старик 72-річний Константин Черненко, друг і протеже колишнього диктатора Л. Брежнєва і нібито великий „прихильник" політики детанту та мирного співіснування. Як можна було помітити К. Черненко вже у своїй „жалібній" промові над відкритою домовиною свого попередника, обминав безпосередніх і гострих нападів на ЗСА й інші західні демократичні держави, а в зустрічі з віцепрезидентом

Закінчення на 5.

ІНТЕРВ'Ю З М. ПЛАВЮКОМ, ГОЛОВОЮ ПУН

Але навіть після того всього, я маю сумніви, чи ті два дні можна вважати „змарнованими". Мені здається, що закінчення тих „змарнованих" днів прискорило полагодження інших справ на IV Конґресі. Якщо б ми не „марнували б" їх над цією справою, то, мабуть, прийшлося б „марнувати їх" над іншими.

Запит: Чому пленум Секретаріяту СКВУ не зумів поладнати через узгіднення справи прийняття УАКРади до СКВУ? На Конґресі Білинський погодився на таку розв'язку без голосування.

Відповідь: На пленум Секретаріяту СКВУ І. Білинський заявив, що УККА не годиться на прийняття до СКВУ (навіть без уточнення в якому характері) Української Американської Координаційної Ради — і в згоді з правильником і статутом СКВУ ця справа не могла бути пленумом Секретаріяту СКВУ полагоджена.

У відповідь на вимогу предсідника IV Конґресу СКВУ делеґація УККА відійшла на наради і схвалила постанову, якою погодилась не лише на прийняття УАКРади в члени СКВУ, але із статусом другої централі в ЗСА та половиною мандатів та зобов'язань американського представництва в СКВУ.

Мені здається, що така радикальна зміна в поставі делеґації УККА була зумовлена перебігом нарад „двох змарнованих днів", які доказали, що в СКВУ жодна політична, конфесійна, чи територіяльна група не контролює „більшости". Ту більшість становить громада, яка, на щастя, звичайно підтримувала і підтримує здорові розв'язки. В такій ситуації залишились тільки дві альтернативи: погодитись на розв'язки, за якими стоїть більшість організованого життя, або програти із всіма випливаючими з того консеквенціями. На щастя, делеґація УККА на IV Конґресі зробила правильне рішення і тим справила своє помилкове становище на пленарній сесії Секретаріяту СКВУ. У висліді того — всі виграли: УАКРада, УККА і що найважливіше виграв здоровий глузд і здорова українська громада.

Запит: Чому так мало говорилося на IV Конґресі про пляни праці СКВУ та його завдання на чергових п'ять років? Чи відомі вам ці пляни праці СКВУ? Коли так, то які вони?

Відповідь: Справді на IV Конґресі СКВУ пляни праці не були предметом дискусії, бо доповідь І. Дмитрова на ту тему не була відчитана. Це було зумовлене „змарнованими днями" і це очевидне недомагання IV Конґресу. Ця доповідь має бути видрукована на сторінках преси, і важко сказати що з неї буде включено в плян праці СКВУ. Правдоподібно, ця справа буде предметом нарад пленарної сесії Секретаріяту в листопаді ц. р.

До того часу Президія Секретаріяту СКВУ, правдоподібно, буде діяти в згоді з напрямними, які видвигнув президент СКВУ П. Саварин. Він дуже сильно наголошує потребу розбудувати сильну фінансову базу, без якої важко вести успішну діяльність. Його ентузіязм і великий досвід в здобуванні фінансових засобів дає підставу вірити, що він це успішно переведе.

Він також наголошує потребу продовжувати акції розпочаті його попередниками: за збереження здорової української родини, продовжування акції за деколонізацію СССР, оборони чести українського імени, 100-річчя українського жіночого руху, участи в „гельсінкському процесі" — Конференція в Оттаві в 1985 році. Він також пропонує належну підготову на 1985 рік, який проголошений Роком Молоді у світі, участь нашої молоді в цій програмі із окремим наголошенням плекання рідної мови, відзначення сторіччя проф. М. Грушевського, апель до молоді включатись в політичне життя країн поселення і придбання приятелів для української справи серед інших національностей, відновлення дії бюра СКВУ для зв'язку з Об'єднаними націями, підтримка акції створення міжнародного трибуналу для прослідження і осуду штучного голоду в Україні в 1933 році.

Уже цих декілька справ вказує на широкі пляни дії СКВУ і тепер черга за українською громадою підтримати її всесторонньо і цим забезпечити її успіх.

Запит: Який стан проєкту резолюцій і звернень IV Конґресу, що його відчитано на Конґресі і потім проголошено в пресі УВФронту без узгіднення та апробати цих резолюцій і звернення Президії СКВУ, як це було рішено на Конґресі?

Відповідь: Факт друкування проєктів резолюцій і звернення згаданою вами пресою є помилкою тих, які ті неузгіднені проєкти передали до друку на сторінках преси і тих, які їх видрукували. Це своєрідне намагання ставити цілу нашу громаду перед „доконані факти" і воно не є згідне із стилем праці СКВУ. Взагалі як Програмова комісія підготови IV Конґресу СКВУ так і нею покликана Резолюційна комісія не сповнили належно свого завдання і не подбали про те, щоб проєкти резолюцій були своєчасно приготовані і передані, якщо не делеґатам Конґресу то бодай членам Резолюційної комісії вибраної Коґресом і щоб в тих резолюціях були включені всі рекомендації, а не тільки частини делеґатів. Тому то IV Конґрес не прийняв тих проєктів, які прочитали представники Резолюційної комісії і вирішив передати ту справу до полагодження Президії Секретаріяту СКВУ, згідно з правильником Секретаріяту СКВУ. Вірю що Президія Секретаріяту СКВУ поладнає ту справу в згоді з постановами IV Конґресу.

(Продовження буде)

О. Захарів

Куди йде спадщина?

Поверхова обізнаність із матеріяльними втратами наслідками відсутности, або невдало зроблених заповітів в одній невеликій українській громаді західнього побережжя Америки підраховується сумою половини мільйона долярів протягом останніх літ. У помноженні на число українських громад лише в ЗСА та Канаді висота цих втрат становить десятки мільйонів важкозароблених українськими руками ощаджень та дорібків.

Чому ж — запитаємось — у нас про це не говориться і не пишеться? Чому свідомо чи підсвідомо погоджуємося із марнуванням українських здобутків і не намагаємося доводити до відома і свідомости кожного члена української громади необхідність впорядкування завіщень на „випадок", який нікого не промине і до випадковості не належить, випадком може бути пожар, катастрофа. Закінчення життєвого шляху таке нормальне, як і народження, хоч дуже неприємне. У час як наші американські співгромадяни про ці справи говорять невимушено й практично їх розв'язують, в українському суспільстві ще покутує „старокрайове" упередження й суєвір'я, що зволікає заповіти та часто залишає їх неполагодженими або невдало зробле-ними.

Багато обіцяних і необхідних для важливих українських цілей посмертних спадщин опинилося у чужих та навіть ворожих руках лише тому, що „маленьку справу" не полагоджено вчасно, за життя людини, яка раптом і „передчасно" відійшла.

Залишена без заповіту спадщина нерідко стає причиною родинних непорозумінь і ускладнень, що не в стані розгадати справжні наміри і волю того, хто відійшов. Не завжди ця воля шанується, якщо вона не закріплена чорним по білому.

Сумними наслідками закінчується спадщина людей самітніх, за якою полюють безскрупульні псевдонаслідники і, зокрема, совєтські представники. Майже у кожній громаді останнім часом реєструються випадки совєтських претенсій до спадщини еміґрантів, що, згідно лише канадських відомостей, приносить СССР декілька мільйонів щорічно.

Навіть залишений заповіт може втратити свою силу, якщо він не враховував таких можливостей і не мав легальних запобіжних клявзуль, чим могло б бути визначення окремої, хоч і невеликої, суми, на випадок появи непередбачених „спадкоємців" в умовах, що реґулюються часто невідомими нам законами.

Без уваги на родинний і матеріяльний стан поради кваліфікованих правників не лише запевняють законність і виконання заповіту, але й можуть послужити корисними порадами різноманітних можливостей оминань сучасного й посмертного оподаткування, яке часто поїдає зайву і високу суму грошей.

Місцеві англомовні часописи нерідко подають колюмни порад правників у різних випадках, що вимагають інтерпретації існуючих законів, включно із практичними порадами найкращих розв'язок і можливостей в окремих ситуаціях. Запровадження таких порад на сторінках українських часописів нашими правниками, багато з яких вже перебуває на емеритурі — знайшли б вдячних читачів. Для повноти інформації такі дописи варто розсилати копіями до різних газет, або прохати передруковувати їх.

Правнича ділянка, поруч інших, має свої галузі й спеціялізації, тому в пошуках порад щодо спадщини треба звертатись до адвоката цієї ділянки, якого радо порекомендує кожне місцеве товариство правників — т. зв. „бар ассошіейшен". Звичайно, із ряду причин, найкраще користуватись порадами авторитетного українського правника.

При всій правдомовності, що кожний може робити із своїм життєвим дорібком що хоче, вимогою життєвої дійсности є забезпечення вчасного полагодження справ, щоб цей дорібок пішов по лінії наших родинних і суспільних користей. Кожна індивідуальна матеріяльна втрата стає послабленням українського життя та забезпечення на його успішне продовження.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Д-р В. Шандор

ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ РУСИНІВ—УКРАЇНЦІВ У МАДЯРЩИНІ (УГОРЩИНІ)

II

Тогочасний культурний вплив Києва на Европу взагалі, а на Угорщину зокрема, вимагає ще основного дослідження. Це тим більше потрібно, бо є відомо, що деякі старовинні літописи, прихильні русинам-українцям і їх Київській державі, були при переписці фальшовані. Тексти зазнали змін, або їх зовсім поминули.

Є історично ствердженим фактом, що русини заселяли територію Карпатської України ще далеко перед приходом угорців. Це зрештою стверджує і Анонім Бейли IV. Русини-українці заселяли не тільки гірські гребені Карпат, але сягали далеко вглиб Угорщини, до місцевостей Токай, Дебрецин, Гайдудорог та інші, де ще перед I-ою світовою війною старші люди говорили руською мовою. Ці території, заселені русинами греко-католиками, належали колись до Мукачівської епархії.

Угорщина, маючи в своїм посіданні Карпатську Україну, почала заводити в ній і свої адміністративні порядки, розділивши край на поодинокі комітати на взір угорських. Першим політичним актом, що сильно вплинув на дальше життя русинів, була Золота Булла угорського короля Андрія II в 1222 році. Хоч угорська історія й нині представляє цей державний документ за вершок забезпечення особистих свобід, для русинів цей документ виявився дещо інакшим.

Інституції правопорядку та особистих свобід, створені досі русинами, були Золотою Буллою зрушені. Вона створила привілейовані касти — угорську шляхту на чолі з маґнатами, під сваволю яких, судову і фізичну, поставили і населення Карпатської України.

Тому, що русини, як непануючий і неугорський елемент, втратили своїх маґнатів, вони були підчинені під повну контролю угорських маґнатів, яким король приділяв територію русинів. Це був перший організований наплив угорців на територію русинів.

В 1267 році була випрацьована друга редакція Золотої Булли, яка ще більше поширила права аристократії та погіршила стан карпатських русинів. В наслідок матеріяльної залежности русинів від чужої їм угорської шляхти, ця остання мала право викупом або за незаплачення податку, чи якийсь інший переступ, насильно забирати маєток підданих русинів. Це привело наше населення до цілковитої залежности від угорської шляхти та спричинило загальну всенародну нужду. Наїзд татарів і їх спустошення в роках 1241-42 дещо припинили цей процес, який, однак, набрав пізніше ще більшого розмаху. В добі останнього арпадовича короля Андрія III — помер в 1301 р. — переважна частина території Карпатської України перебувала вже в руках чужої привілейованої угорської шляхти.

По смерті Андрія III ступив на угорський трон Карло Роберт з французько-італійського роду. Він привів із собою цілу плеяду своїх маґнатів, т. зв. „нових людей", яким почав наділяти землі. Таким чином ще сильніше закріпив феодальний стан. І на Карпатську Україну привів новий король своїх нових людей із Салерна, братів Филипа і Івана Друґетів, яких наділив великим маєтками: Филипа — в Спішу, а Івана — в Ужгородському і Земплинському комітатах.

Такою політикою Карло Роберт наставив проти себе стару осілу шляхту, яка почувалася покривдженою в своїх правах і привілеях. На чолі шляхти збройно виступив проти короля Матіяш Чак. Боротьба між ними тривала від 1311 до 1318 року і відбувалась переважно на західній частині Карпатської України в комітатах: Закарпатському, Ужгородському, Щаришському і Спішському. Це привело цілий край до великої руїни і відтак викликало пімсту короля після здушення повстання і смерти Чака в 1319 році.

Цікаво відмітити, що в 1321 році великий прихильник Чека, наджупан Земплинського комітату, Петро Петрович рішився на зовсім інший плян. Щоб звільнити край від поневолення і злоби короля, Петро Петрович, разом із своїми однодумцями, рішив покликати на Карпатську Україну князя Юрія І, сина галицького князя Льва, який був на той час князем Галичини і Волині, з тим, що відтак він мав стати королем Угорщини. Юрій І був сином Констанції, дочки угорського короля Бейли IV, жінки Льва, в наслідок чого мав більше дідичних прав на королівський престіл, ніж Карло Роберт з роду Анжу. Але тим задумам перешкодив семигородський воєвода, який напав із своїм військом на Карпатську Україну.

Доба панування Людвика І (1342-1382) і його наслідників не принесла особливих змін в житті краю. Зміни настали тільки в тому, що рішенням Сойму в 1351 року забезпечено певні права і для т. зв. дрібної шляхти. Рівнож признано, що бездітна шляхта може вільно продавати чи дарувати свої маєтки будь-яким особам. Це все не мало помітного впливу на страдницьке життя русинів. В лісах почали з'являтися ватаги невдоволених, проти яких король висилав реґулярне військо, яке, згідно із законом, було на утриманні місцевого населення; це привело край до крайньої нужди.

Доба панування Матіяша Корвіна

Тридцятилітнє панування Матіяша Корвіна, як на ту добу — виїмкового короля, принесло значні полегші населенню Угорщини, а в тім і Карпатській Україні. Король Матіяш старався пізнати життя населення своєї держави, і для тієї цілі рішив у 1458 році, щоб у Пешті відбував сойм щороку свої наради. Для точної та постійної інформації про життя бідного населення створив окрему Раду. Маючи таким чином дані про життя й стан населення своєї держави, зрушив король Матіяш на соймі в 1467 році дотеперішню податкову систему і завів нову, на основі якої звільнені досі від податків маґнати, шляхта і церковні маєтки відтепер підлягали оподаткованню. Це мало позитивний вплив на піднесення матеріяльного добробуту українського населення.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКИЙ КАРПАТСЬКИЙ СОЮЗ

Р. І. БЕРЕЗЕНЬ 1984 Ч. 1.

СЛОВО ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Головний Уряд Українського Народного Союзу задовольнив просьбу Карпатського Союзу в ЗСА поміщувати в своєму органі „Свобода" „Сторінку Карпатського Союзу" для закарпатських справ. Користаючи з цієї ласкавої згоди, містимо перший випуск Сторінки та висловлюємо своє вдоволення і вдячність Головному Урядові УНСоюзу.

Цю сторінку приготував до друку голова редакційної колегії В. Шандор. Членами редколегії є д-р Ю. Химинець і д-р М. Кушніренко.

Д-р Юліян Химинець

„Два братанки"

Коли влітку 1938 року стало очевидним, що розвал Чехо-Словацької Республіки (ЧСР) неминучий, всі її національні меншості старалися задовольнити свої амбіції, подібно як це роблять вірителі збанкрутованого підприємства.

Розподіл ЧСР мав відбутися на основах етнографічного принципу, однак у дійсності цей принцип не був міродатним, бо тут рішала сила. На підставі Мюнхенського договору німецькі домагання були вповні задоволені. Справи мадярсько-українські і польські були доручені обопільному порозумінню між сторонами. Польща не була задоволена з цього, тому вона 30-го вересня 1938 року дала ЧСР ультиматум, що вона 2-го жовтня 1938 року забирає Тешин з околицею зі своїми 80,000 поляками. Польща це зробила на підставі морального принципу самовизначення, забуваючи при тому, що в той сам час вона поневолювала сім мільйонів українців, яким вона відмовила право на самовизначення.

Мадярщини з Польщею жили по закінченні Першої світової війни не дуже по-приятельськи, бо вони не мали нічого спільного, що їх єднало б. Аж раптом перед розвалом ЧСР у них народилася велика „любов", вони почали поводитися,як два „братанки". Річ, яка привела їх до цього стану, була незалежність Закарпаття.

Щоб задовольнити мадярські апетити на ласий кусник української землі, якою було Закарпаття, Мадярщина з Польщею прийшли до порозуміння, що карпатські українці не мусять мати права на самовизначення, вони можуть бути далі поневолені, тільки тепер не в Чехо-Словаччині, але Мадярщиною. Здавалося, вони бажали одним стрілом забити двох зайців: дати Закарпаття мадярам, а поляки могли б скористати з того, що усунули б т. зв. „українську небезпеку", якої вони дуже боялися.

Справа закінчилася тим, що по кількох спробах самим розв'язати українсько-мадярську проблему обидві сторони погодилися на німецько-італійський арбітраж, що відбувся у Відні 2-го листопада 1938 року, на підставі якого Мадярщина дістала Ужгород, Мукачів і Берегово з околицями. Це був тяжкий удар для молодої Карпатської України.

Перед початком арбітражу обидві спірні сторони підписали декларацію, що вони приймають рішення арбітражу за кінцеве остаточне. Але, на жаль, так воно не сталось, бо і Польща і Мадярщина далі вели шалену пропаганду за прилученням Закарпаття до Мадярщини. Одначе вони не обмежувалися лише пропагандою, бо були найменше два випадки намагання збройно загарбати Закарпаття (20-го листопада 1938 року і 12-го лютого 1939 р. — під час виборів до Першого сойму Карпатської України), але Німеччина стримала їх від того.

Через довге чекання на остаточну розв'язку справи Закарпаття поволі почалося охолодження між обома спільниками. Поляки почали закидувати мадярам нерішучість міністра закордонних справ Кані (Експрес Поранни" з 22-го листопада 1938 р.). У відповідь на те мадярська півурядова преса пропонувала полякам піти на уступки німцям у справі Данцігу і Коридору, щоб хаохотити німців погодитися на окупацію Карпатської України. Таке настановлення Мадярщини страшно обурило поляків, і тому Польща почала шукати нового партнера для підбою Закарпаття. Таким партнером став СССР, який вбачав у всій ситуації, так само як і Польща, „українську небезпеку".

Польща і совєти мали в 1932 році підписаний пакт неаґресії, одначе цей договір пішов у забуття, коли Польща в 1934 році підписала такий самий договір з Німеччиною. Однак це не перешкодило польському амбасадорові Гжибовському дня 25-го листопада 1938 року нав'язати розмову з большевицьким комісаром Молотовим. І так на скору руку договір з 1932 року покликано до життя і заплановано спільну акцію обох окупантів.

Такою акцією був демарш польського амбасадора в Празі, переданий міністрові закордонних справ Хвалковському дня 16-го грудня 1938 року, що на території ЧСР відбуваються події, які своїми наслідками можуть пошкодити взаєминам поміж Польщею і новою ЧСР. Аґенція ПАТ не сказала виразно, про що йдеться. Після вияснення стало відомим, що мова йде про „Карпатську Січ".

День після цього совєтський посол у Празі передав урядові ЧСР протест, який заторкував подібні справи, як і польський протест. У відповідь на це празький уряд заявив, що він не має ворожого наставлення до згаданих держав, однак обіцяє перевести слідство в цих справах, бо „він не може дозволити, щоб ворожі акції, скеровані проти інтересів його сусідів, відбувалися на його території". Як бачимо, совєти і Польща від 25-го листопада 1938 року, коли вони спільно договорилися, ідуть одним шляхом, щоб зліквідувати українську небезпеку.

Мадярщина цим фактом не переймалася. Вона була свідома принципу, „щоб дістати, треба спочатку дати". Дня 13-го січня 1939 року вона приступила до Анти-Комінтерну, що до того часу складався з Німеччини, Італії і Японії.

За свою співпрацю з гітлерівською Німеччиною Мадярщина дістала запоруку Німеччини, що у відповідний час вона матиме згоду німецького уряду на військову окупацію Закарпаття. Питання окупації було лише питанням часу, а не засадничою справою, бо німецькі „аранжери" готували другу фазу ліквідації ЧСР, пляннуючи перевести все за один раз, що і сталося 14-го березня 1939 року.

За Закарпаття Мадярщина, крім всього іншого, заплатила втратою свого політичного маневрування. Під час Другої світової війни вона стала цілковито васалем Німеччини, а після програної війни Мадярщина до всього іншого терпіння втратила ще й свою політичну незалежність, ставши сателітом СССР. Як каже приповідка, Мадярщина заплатила „задорого за свиставку".

Отець д-р Августин Волошин, президент Карпатської України

Закарпатський українець о. А. Єнковський — член Французької Академії Наук

Наше українське Закарпаття — Пряшівщина! Для деяких українців — це далека, якась незначна провінція, „нібито" частка України, яка ледве що має спільного з долею та недолею нашого українського народу.

Такий спосіб думання тут і там ще можна зустріти. Це результат нашої історії — поділу земель України між сусідами: росіянами, поляками, мадярами, румунами.

Доля Закарпаття — це доля частини нашого народу, що опинився, наче „горох при дорозі". Проходили поруч: той зірве й вилущить, з'їсть чи з погордою видкине, інший притопче, а ще інший навіть не зверне уваги. Так було, коли Закарпаття переходило з рук до рук. Нині ми, безперечно, знаємо про минуле українського Закарпаття багато. Знаємо, що належало воно свого часу до Київської Русі. Знаємо й про те, що вихідці із Закарпаття не тільки студіювали, але були й визначними науковцями в Києві, у Москві, в Петербурзі. Та це було. Той зірвав, той притоптав, чи — свій рідний — відцурався, пішов на службу до чужих.

А все таки Закарпаття не тільки в XX столітті, але й раніше видало багато визначних постатей — церковних діячів, як, наприклад, єпископ Андрій Бачинський, філософ Василь Довгович, історик Лучкай та багато інших. Були серед них також науковці, які здобули европейську славу. Про одного з них ми хочемо нині згадати.

Грецько-католицький священик Августин Єнковський. Він — незаслужено-призабута постать в історії науки на Україні.

Народився А. Єнковський 18-го жовтня 1833 року в селі Сачурові на території нинішньої Східної Словаччини. Навчався в Кошицях та в Ужгороді, де закінчив богословські студії й був згодом висвячений на священика. Душпастирську працю виконував у різних парафіях тодішньої Мукачівської єпархії. Останні роки свого життя як парох провів у селі Стеблівці в Хустському деканаті, де й помер у 1923 році.

Августин Єнковський — не тільки священик, але й визначний винахідник. Його великим бажанням було механізувати працю у сільському господарстві й тим самим полегшити труд хліборобів, серед яких він виростав. У 60-их роках минулого століття Єнковський зайнявся виготовленням снопов'язалки — машини, яка б рівночасно жала і в'язала снопи. Свій винахід Єнковський хотів дати патентувати, але через нестачу грошей йому це не вдалося. Будучи в добрих відносинах зі своїм земляком Михайлом Мольчаним, який жив і працював у Росії, о. Августин Єнковський писав до нього про свій винахід та про фінансові трудноші. Зі свого боку Мольчаний порекомендував винахід Єнковського російському князеві Шапову, власникові фабрики пароплавів у Костромі. В 1873 році протягом трьох місяців А. Єнковський перебував на фабриці Шапова у Костромі й доглядав за виготовленням деталів до своєї снопов'язки. На жаль, костромська фабрика не сповнила очікувань винахідника, вона не була спроможна виробити відповідні деталі для моделю снопов'язалки. Єнковський повернувся на рідне Закарпаття. А внедовзі його неопатентований винахід почали з незначними змінами виробляти в ЗСА, у фірмі „Мек Кормік".

Закарпатський українець о. Августин Єнковський у році 1896-му дав патентувати в Берліні конструкцію корабля, який повинен був мати в шість разів вищу швидкість, ніж тогочасні пароплави. Але й цей плян не пощастило йому здійснити до кінця, тобто сконструювати прототип, через брак грошей. А модель його винаходу-пароплава ще й нині зберігається в музеї патентів у Берліні.

На початку цього століття греко-католицький священик А. Єнковський сконструював новий ткацький станок, який значно полегшував працю жінок-ткаль.

Тим разом закарпатському винахідникові пощастило: його проєкт здійснено; виготовлено верстат і згодом застосовано на текстильній фабриці у Ружомберку (на Словаччині). Крім цього Єнковський виготовив також новий регулятор для ткацького верстата, за що він здобув велике признання в колах механіків текстильної індустрії. Варто нагадати, що о. Єнковський інтенсивно займався бджільництвом. І тут виявився його талант винахідника. Його винаходи належно оцінено в Будапешті, де він за них отримав нагороди.

Своїми винаходами о. Августин Єнковський став відомим далеко поза межами рідного Закарпаття. Оцінивши як слід його заслуги, Французька Академія Наук обрала о. А. Єнковського своїм членом. Було це в 1893 році.

Закінчення на ст. 4.

Микола Кушніренко

КАРПАТСЬКИЙ ЧИ ЗАКАРПАТСЬКИЙ СОЮЗ ?

Українська літературна мова має свої норми. Також і частини української території мають внормовані назви, одна з них — Закарпаття — має досить складну історію. Нижче подамо про неї наукову довідку.

Найвидатніший український географ і перший творець української національної географії Степан Рудницький (народився 1877 року, загинув на Соловках у 1930-их роках) року 1923 писав про Закарпаття: „Досі називано його й досі називають Угорською Україною чи Русею, Карпатською Русею, Підкарпаттям, чи як ще. Перша з цих назв мала ще деяке оправдання, як довго існувала давня велика Угорщина, інші назви, або незручні, або, як наприклад, остання — цілком хибні. Одинока географічно вартісна назва — це Закарпаття. Воно дійсно лежить у запіллі (чи геотектонічно, чи морфологічно братимемо) Карпатської фалдовини".[1]

Після приєднання Закарпаття до Чехо-Словаччини, у травні 1919 року, цей край чехи назвали Підкарпатська Русь (Podkarpatska Rus). З погляду чехів, русини-українці жили в цьому краю „під Карпатами". Але з погляду українців у Києві і Львові вони жили „за Карпатами".

Ту різнойменність Закарпаття, зокрема в межах Чехо-Словацької Республіки (ЧСР), застав Іван Ольбрахт, видатний чеський письменник, ще й на початках 1930-их років. У своєму репортажі в 1932 році він писав: „Ця земля є ще без імени, чи, ліпше сказати, має їх забагато для того, щоб могла його мати".[2] Ця фраза — земля без імени — немилозвучна для українського вуха, й українські автори пробували за неї критикувати Ольбрахта, не читаючи його твору. У ньому Ольбрахт, дуже прихильно наставлений до українців, ще в 1932 році передрік перемогу українського руху на Закарпатті, тобто в тодішній Підкарпатській Русі.

На Паризькій мировій конференції 1919 року територія Закарпаття була також „без імени", як дуже слушно завважив Іван Жегуц у своїй праці німецькою мовою („...hatte das Territorium der Ruthenen keinen Namen"),[3] її означувано загальною фразою в англійській мові, як „Край русинів на південь від Карпат".

За чеської ери на Закарпатті українці, не хотячи вживати для свого краю штучної назви „Підкарпатська Русь", вживали хибну, як писав географ Ст. Рудницький, назву „Підкарпаття". Цю назву вживав і тижневик „Українське Слово" в Ужгороді (1932-1938), і автор цих рядків, друкуючи в ньому свої статті.

Чеська адміністрація забороняла т. зв. Підкарпатській Русі назву Закарпаття, а за назву Закарпатська Україна карала. Робила це тому, що в назві Закарпатська Україна було „політичне карбування", як писав Іван Ольбрахт (politické ražení),* — зв'язок чи натяк на Україну на північному боці Карпат. Чехи гадали, що це іредента. Чеський поет Станіслав К. Нойман у збірці своїх репортажів з 1933 року писав, що він ніколи не погоджувався із назвою Підкарпатська Русь, а називав цей край Закарпатська Україна. Але кожна згадка про Закарпатську Україну, за першої республіки, підлягала конфіскації.[4]

Коли нарешті Підкарпатська Русь дістала автономію при кінці жовтня 1938 року, то всім українцям не хотілося вживати чеської назви Підкарпатська Русь. Галицькі редактори придумали назву Карпатська Україна, вона появилася в галицькій пресі, що приходила тоді й на Закарпаття. Тут ця назва швидко прийнялася й поширилась.

Протягом листопада і грудня 1938 року вживано її в пресі та в приватних стосунках. Автор цих рядків жив тоді в Хусті і все це спостерігав. Від першого січня 1939 року уряд Карпатської України цю назву санкціонував як офіційну. Ця назва також була продиктована обставинами і оглядами на чужу державну владу. Правильну назву — Закарпатська Україна — українці тоді ще могли вживати, бо це неминуче привело б до конфлікту із центральною чеською владою.

Декотрі автори почали від назви Карпатська Україна виводити назву „карпатські українці". У дійсності в Карпатській Україні, протягом її чотирьох і півмісячного існування, жили не карпатські українці, а закарпатські українці.

А хто були і є карпатські українці ?

В Українській Загальній Енциклопедії, що вийшла у Львові 1930 року, і котру укладали тоді найвидатніші українські вчені, написано під гаслом Бойки: „Бойки, карпатські українці (підкреслення моє. — МК), що живуть по обох боках Карпат, у Галичині між ріками Сяном і Лімницею, ...а на Закарпатті — між ріками Уг і Торець" (ст. 356).

По обох боках Карпат живуть і гуцули та лемки. Отже карпатські українці живуть у горах Карпатах по обох їхніх схилах (узбіччях) — північному і південному. На Закарпатті живуть не лише верховинці — гуцули, бойки й лемки; у долинах, на рівнині, живуть долиняни, що етнографічно різняться, чи різнилися, від верховинців. Також і їхній діялект української мови інший,як у верховинців. Коли говоримо чи пишемо „карпатські українці", то цю назву стосуємо до українців, що живуть у Карпатах, з галицького боку в околиці Турки, Сокаля, Балигороду тощо, а на Закарпатті — це Верховина, — околиці Волового (тепер Міжгір'я), Волівця, Синевіра та інших гірських округ. Стосувати назву „карпатські українці" до всіх українців Закарпаття є помилкою. На Закарпатті живуть закарпатські українці або коротко — закарпатці, як у Галичині — галичани, а на Буковині — буковинці.

Назва Карпатська Україна — історична, вона записана золотими літерами в історії Закарпаття. Тут, без Ужгороду і Мукачева та без залізниці, що були віддані Мадярщині Віденським арбітражем 2-го листопада 1938 року, розпочали українці будувати своє автономне життя з елементами своєї державности: урядом і соймом, як частина федеративної Чехо-Словаччини. Цей клаптик Закарпаття, від середини листопада 1938 до середини березня 1939 року, став немов фокусом, у котрий були спрямовані думки всіх українців на західньо-українських землях та на еміґрації, а також увага політичних центрів світу. Всім було ясно, що над Тисою народжується та сама ідея, що воскресла над Дніпром 1918 року.

Назву Карпатська Україна вживаємо лише в історичному значенні, а не на означення території Закарпаття — Закарпатської України.

В Америці закарпатці, котрі прибули сюди після 1948-50 року, організовані у товаристві, що має статутову назву „Карпатський Союз". Хоч мало хто думав над недоречністю такої назви для закарпатців, проте на з'їзді цього Союзу у Глен Спей 1972 року св. п. Микола Вайда зробив короткий внесок: змінити назву „Карпатський Союз" на Закарпатський. Головував тоді на з'їзді також вже тепер покійний Володимир Комаринський, він поставив внесок на голосування боз жадного обміркування, не було голосів ані „за", ані „проти". Внесок не здобув більшости і назва лишилася стара.

Для кожної зміни потрібне зусилля думки. Ця стаття й подумана, як допомога загальним зборам Карпатського Союзу провести зміну назви Союзу, щоб вона мала не лише географічне й логічне обґрунтування, а й була усучаснена, бо історія, що не пов'язана із сучасністю, стає мертвою. Українська історія завжди була живою й утилітарною.

Тепер в Україні народ називає Закарпаття Закарпатською Україною, адміністративно воно є Закарпатська область.

Автор цієї статті вважає, що вона буде корисна не

Закінчення на ст. 4.

В першу річницю смерти о. митрата Василя Лара

(Ювілейна промова, яку виголосив 28-го травня 1978 року з нагоди його 85-річного Ювілею д-р Вікентій Шандор в Ансонії, де о. В. Лар був священиком).

Ювілят о. Василь Лар у свої 85 років життя під час святкування 60-річного Ювілею його душпастирювання. З ним на світлині його друзі і шанувальники: о. С. Сабол, ЧСВВ (зліва) і д-р В Шандор (з правого боку).

Тяжко бути сином поневоленого народу, а добитись провідного становища синові поневоленого народу — ще тяжче.

Такі думки насуваються сьогодні, коли відзначаємо творчий життьовий шлях одного з провідних священиків, заслуженого громадського й культурного діяча Карпатської України всечесного о. Василя Лара, з нагоди 60-річчя священства і 85-ліття народження.

Життєвий шлях о. Василя Лара, від села Золотарева на Карпатській Україні, де він народився в 1892 році, до Ансонії в Америці, був вистелений тяжкою й відданою працею своїй Церкві й народові, шлях часто тернистий з перешкодами, що ним, однак, наш ювілят завжди чесно йшов.

Отець Лар належить до тієї ґенерації нашого народу, якій довелося перебрати керму нашого національного й культурного життя після Першої світової війни. В той час наш народ був на краю національної смерти, яку для нього готувала Мадярщина. Треба було знайти правильний вихід із цієї замотаної ситуації. І тут доля зводить о. Лара з іншим українським священиком, якому пізніше судилось стати батьком нашого політичного відродження, а саме — о. Августином Волошином. Під його впливом о. Лар стає в ряди борців за церковні і національні права нашого народу і таким він залишається по сьогодні.

Згадуючи днесь о. монсеньйора А. Волошина, першого президента Карпатської України, клонимо голови перед величчю і маєстатом його мученичої і геройської смерти. Отець Волошин мав рішальний вплив на витворення здорових національних поглядів і свідомости о. Василя Лара, який відтак став одним з найближчих його співробітників.

Карпатська Україна була під час Першої світової війни тереном пересувань австро-угорської та німецької армій, бо Карпати були місцем великих боїв з російським військом, що несло із собою спустошення економічне й моральне. Молодий священик о. Лар перебирає парафію в самому центрі того знищення, у Вишних Верецьких.

Протягом дев'яти літ його душпастирської чинности Вишні Верецькі стають взірцевим селом під кожним оглядом. Відси походить і наш свідомий селянин Іван Ґрига, якого мадяри в 1939 році ганебно замучили.

Своєю жертвенною працею звернув на себе о. Лар увагу єпископа Ґебея, який у 1928 році назначив його професором релігії, а відтак — директором Жіночої учительської семінарії в Ужгороді.

Чуже й вороже мадярське панування привело наш край і народ до цілковитого культурного занепаду. Переважне число священства та інтеліґенції опинилося в мадярському таборі, покинувши свій народ. Тому, коли в 1919 році Карпатську Україну приєднано до Чехо-Словацької Республіки, роля свідомого священства і учительства, яких було мало, була дуже важлива. І тут о. Лар, як директор Жіночої учительської семінарії, виконав велику місійну працю, випускаючи свідомих учительок, які на наших селах працювали успішно для культурного піднесення нашого народу. Тому не диво, що коли наші вороги збагнули корисні висліди його праці, то посипались проти о. Лара їх безоглядні напади.

В 1938-39 роках о. Лар став директором обох учительських семінарій — мужеської і жіночої, евакуйованих внаслідок рішення Віденського арбітражу з Ужгороду до Севлюша. По упадкові Карпатської України в березні 1939 року, о. Лар виїхав з рідного краю перед мадярською агресією, перейшов на румунську територію; звідси його перегнали назад до мадярів. Два рази перепливав він Тису і тільки Божим чудом врятував своє життя.

Отець Лар перейшов до Праги, де став парохом при церкві св. Климента; тут продовжував свою працю. Але це не сподобалось німецькому Ґестапо, і в 1944 році йому заборонили відправляти Богослуження, виголошувати проповіді й нарешті — усунули з парафії. Такий крок Ґестапо по відношенні о. Лара значив не тільки формальну заборону Богослужби, але легко міг означати й концентраційний табір, а то і смерть.

Після Другої світової війни о. Лар переїхав до американської зони Німеччини, де виконував душпастирські обов'язки. В 1947 році прибув о. Лар із своєю дружиною Елизабетою та цілою родиною до Америки. Тут займав він визначне становище один час як канцлер єпископа Богачевського у Філядельфії, та парох тамошньої катедри.

Як бачимо, дорога для о. Лара від Золотарева до Ансонії і його ювілейного дня дійсно була виповнена великою вірою в Божу правду, творчою працею для своєї Церкви, служінням своєму народові. Най буде мені дозволено згадати при цій нагоді і світлу пам'ять покійної дружини о. Лара пані Елизабети, яка була йому вірним другом у його праці.

Отець Василь Лар є після о. монс. А. Волошина — батька нашого національного і політичного відродження, найбільш заслуженим нашим священиком.

Мені приємно привітати днесь Всечесного о. Лара від його земляків, зорганізованих у Карпатському Союзі в Америці, Німеччині й Австралії, від себе й моєї родини та від численних його друзів, — привітати із світлим ювілеєм уродин і душпастирської праці та побажати доброго здоров'я і Божого благословення для дальшої його корисної праці тут, у цій великій і свобідній країні, Америці, щоб Господь дозволив йому ще вільно пройтися по ужгородських вулицях коло його семінарії, якій він присвятив велику частину свого молодого життя та яку він так любив.

На бенкеті з нагоди ювілею, на якому був присутній Владика В. Лостен, парафіяни та організації, за довголітню працю Ювілята, як вияв вдячности декларували поважні грошові суми. І тут мав місце дійсно зворушливий момент, коли Ювілят у своєму слові всі грошові дари пожертвував на семінарію в Стемфорді для виховання нових священиків.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

„Антін Кущинський: Державний Герб Християнської України."

(До 1000-ліття Хрищення Руси-України. Видання Українського Вільного Козацтва, Чикаго, 1983)

Тисячоліття Хрищення Руси-України, пам'ять якого має бути відзначена в 1988 році, викликало творчий запал у нашому суспільстві. Не зважаючи на високий, Богом благословенний вік Антін Кущинський збагатив нашу літературу цінною працею. Автор подає, що розробляв проблему державного гербу України — Тризуба на основі історично-правній і законів української державної влади. Зміст книжки складається із розділів: Праісторія Тризуба; Герби Української Княжої Держави; Історія і закони про Тризуб як державний знак відродженої Української Держави 1917-1919 рр.; Історичні та ідейно-християнські мотиви зображення Тризуба з хрестом. Як виходить із поданого змісту книжки, автор широко розглядає цю проблему і на основі поданого ним матеріялу приходить до висновку, що гербом Української Держави є Тризуб з Хрестом. Для підтвердження такого становища покликається він на закони Української Центральної Ради, Гетьмана Павла Скоропадського, Директорію Народної Республіки та Сойму Карпатської України.

Книжка гарно видана на крейдяному папері, має 80 сторінок. Антін Кущинський — відомий в українській громадськості в діяспорі, як довголітній секретар Українського Осередку в Асунсіоні, Параґвай, який був членом Пан-Американської Української Конференції. Після приїзду до ЗСА, А. Кущинський став редактором журналу „Українське Козацтво", що його він взірцево редаґував. Він — автор книжки „Закарпаття в боротьбі" і цілого ряду статтей та розвідок. На Карпатській Україні був Антін Кущинський учителем і командантом Гуцульського коша Карпатської Січі в Квасах. Книжку „Державний Герб Християнської України" можна замовляти, пишучи на адресу: Ukrainian Cossack Brotherhood, 2346 W. Rice St., Chicago, Ill. 60622.

Закарпатський...

Закінчення зі ст. 3.

Як священик, Авґустин Єнковський був дуже любленим серед вірних нашої Церкви. Працюючи на парафії Нирь Пиліші (теперішня Угорщина), він збудував у селі на той час модерну школу; як парох у [illegible]еблівцях, о. Єнковський [illegible]йшов спосіб, щоб відкупи від держави понад 450 [illegible]тів пасовиська та лісу, [illegible]даючи це для користування селянам.

Греко-католицький священик Авґустин Єнковський — це людина, яка своє життя та діяльність вміло поєднувала із обов'язками священика та з науковим зацікавленням. Про нього, про його життя відомо ширшому загалові дуже мало. Нема про нього згадки ні в „Українській Загальній Енциклопедії", ні в „Енциклопедії Українознавства", ні в „Українській Радянській Енциклопедії" (УРЕ). Особою і діяльністю о. А. Єнковського проте варто було б поцікавитися українським науковцям, щоб чужі не... лущили, не топтали, щоб свої знали.

Іван Гвать

Карпатський...

Закінчення зі ст. 3.

лише Карпатському Союзові, а буде інформативною і для ширшої української громади.

[1] Степан Рудницький. „Огляд національної території України". Берлін, 1923, стор. 54.

[2] Ivan Olbracht. Země bez Jmena. Praha 16, Otto Girgal, 1932, str. 73.

[3] Ivan Žeguc. Die Nationalpolitischen Bestrebungen Der Karpato-Ruthenen 1948-1914. Wiesbaden, Otto Harrassowitz. 1965. Vorwort.

[4] Stanislav K. Neuman. Československá cesta... od 28 dubna do 28 října 1933. Praha 1952, st. 10.

[5] Там же, ст. 73.

Зворотна сторінка поштової картки з першої сторінки цього числа „Свободи".

Від 1874 року виступає в оперових ролях на сцені Словацького Національного Театру в Братиславі бас Сергій Копчак. Народився він у селі Дячів на Пряшівщині, скінчив середню школу — десятирічку з українською мовою навчання, фахову вокально-музичну освіту здобув у Братиславі, Празі і Софії (Болгарія). З уваги на його незвичайно гарний голос, Сергій був запрошений для виступу на сцені відомої опери „Ля Скаля" в Міляні, здобувши велике признання. Ми тішимося успіхами нашого земляка й щиро гратулюємо.

• • •

В 1968 році Уряд Америки уклав з Чехо-Словаччиною умову відносно виплачування пенсії тим громадянам і мешканцям Америки, які службою в Чехо-Словаччині мають на це право. Америка виплачує пенсію тим особам, що переїхали жити до Чехо-Словаччини, а Чехо-Словаччина своїм колишнім громадянам не виплачує майже зовсім. Уряд Америки хоче перевести ревізію згаданого договору, щоб особи, які колись платили до Пенсійного фонду в Чехо-Словаччині принаймі десять років, могли побирати пенсію до Америки. Зацікавлені особи мають звертатися про дальші інформації на адресу: Joe Rausch, Office of International Pol cy, Social Security Administration, 1108 West Rise, 6401 Security Bldg., Baltimore, Md. 21235. Уряд Америки передасть разом всі домагання урядові Чехо-Словаччини.

• • •

На Міжнародному Мілітарному Трибуналі після Другої світової війни переслухано і мадярського генерала Фекетегалмі-Цайднера, командувача у 1941 році мадярською армією, яка одночасно з атакою Гітлера теж напала на Югославію. Наказ для нападу дав реґент Горті проти волі прем'єра міністра Телекія, забираючи від Югославії Бачку та інші чужі території. Під час згаданого нападу мадярської армії в Югославії загинуло понад 4,000 осіб, між ними діти, жінки і старці. Через те уряд Югославії подав на Горті скаргу в Міжнародний Мілітарний Трибунал, як на воєнного злочинця. Мілітарний Трибунал скаргу відхилив, бо уряд Мадярщини на пораду Сталіна не вимагав його покарання. На це можна тільки відповісти народною примовкою: „рука руку миє і обидві чисті", парафразувавши її, що „рука руку миє і обидві... брудні".

• • •

В 1943 році опублікували

Короткі вістки Карпатського Союзу

чехи в Празі з Міністерства закордонних справ „Тайні фонди III-ої секції", якими від 1918 до 1935 року розпоряджав міністер закордонних справ д-р Едвард Бенеш. Для читачів буде цікаво, якими сумами підтримував Бенеш, наприклад, Александра Ф. Керенського і Павла Н. Мілюкова. Керенський заложив у Празі часопис „Свобода России" і пізніше в Парижі „Дни". Мілюков видавав у Парижі часопис „Последние Новости". Із згаданих тайних фондів виплатило Міністерство закордонних справ у Празі Керенському на обидва його часописи за п'ять років суму 2,?20,000 корон, а для Мілюкова за три роки — суму 860,000 корон. Крім того поодинокі редактори, як Аргунов, Маслов, Сталинський та інші діставали урядові щедрі дотації окремо. Насувається думка, скільки грошей із наведених сум використано виключно на протиукраїнські цілі? Для порівняння подаємо, що коли український театр „Просвіта" в Ужгороді опинився у фінансовій скруті й просив у Празі 75,000 корон дотації, то треба було чекати майже цілий рік, щоб знайшлися на це гроші.

• • •

Часопис „Неділя Мадярських Католиків" у Америці видав минулого року Альманах, у якому подає список греко-католицьких мадярських священиків у ЗСА. В цьому списку, крім Пітсбурзького митрополита С. Коціска, подано всіх єпископів Карпатської митрополії, разом з такими українськими священиками, як о. Себастіян Сабол, ЧСВВ., о. д-р Ю. Кубіній, о. В. Феделеш та інші. Виходить, мадяри і в Америці належать до тієї релігії, яка каже: „Хто чужого не бере, той свого не має".

• • •

Після окупації Закарпаття мадярами настрій і дух українського населення найкраще віддзеркалювався в піснях і легендах. На все, що сталося, народ живо і зразу реаґував.

В Рахові один мадярський старшина оповідав про боротьбу з січовиками на фронті під Королевом над Тисою. Оповідав з захопленням і признанням. Найбільш подивляв одного кулеметчика.

„На фронті під Королевом, — оповідав мадяр, — розгромили ми цілу чоту січовиків. Майже всі впали, мало хто врятувався. Тільки кулеметчик був добре критий і немилосердно косив нас з кулемета. Хотіли ми взяти його живим за всяку ціну, але не вдалося. Оточити його не могли, щоб не виставитись на небезпеку іншим січовикам іззаду. Дістали ми наказ взяти його штурмом. Він палив, як скажений. Як уже не міг з кулемету, вибрав револьвер і стріляв на нас далі. Вистрілявши всі набої, витягнув баґнет і почав ним оборонятися перед нами. Нам не лишалося нічого іншого, як надіти його на наші баґнети. Загинув з окликом: „Смерть ворогам, Слава Україні!"

• • •

Президент Реґен іменував мадяра, народженого в Будапешті, Миколу Шалґова американським амбасадором до Мадярщини. Новоіменований амбасадор розпочав свою працю в листопаді минулого року. Мадярські кола в Америці покладають великі надії на новоіменованого амбасадора, головно щодо мадярських претенсій проти Румунії, а саме Семигороду. За ери державного секретаря Гейґа, 112 членів Американського Конґресу в окремому Зверненні до нього заявились за тим, що, мовляв, Семигород є мадярською територією. Мадярська преса в Америці досить часто згадує і про „свої", себто мадярські, Карпати, „протиправно відірвані від Мадярщини". В Польсько-Мадярському Світовому Союзі в Чикаґо поляки і мадяри співпрацюють у напрямі ревізії кордонів в Центрально-східній Европі, зрозуміло, коштом української державної території. З боку українських відповідальних політичних кіл не бачимо жадного сліду до підготовки якоїсь протиакції. Несподіванка в політиці є дуже прикра річ.

• • •

Історія часто розвивається дуже заплутаними дорогами. Ця заплутаність яскраво проявляється в комуністичних країнах. І так, наприклад, у Чехо-Словаччині не вільно згадувати ім'я її творця і першого президента Т.Г. Масарика, а у Відні відкрили минулого року на будинку, в якому в роках 1870-1873 жив Масарик як студент, пропам'ятну таблицю. В урочистості взяв участь тодішній президент Австрії д-р Бруно Крайський, який у своїй промові назвав Масарика добрим австріяком і великим гуманістом.

• • •

У підніжжі Карпат на Пряшівщині є мале село Гринів з унікальним пам'ятником боротьби за тверезість. Його історія віддзеркалює не тільки долю села Гринів, а у великій мірі й долю нашого народу, особливо на Верховині. Понад сто років тому робітники з села Гринева працювали в карпатських лісах і, повертаючись на кінець тижня додому, постійно заглядали до корчми, що була так влучно поставлена; що було годі її оминути. В корчмі лишали вони велику частину свого заробітку, чим їхні жінки вдома сильно журилися. Одного разу жінки напали на корчму і спалили її дотла, а на її місці поставили пам'ятник із збірок. На цьому пам'ятникові на металевій плиті видніє такий напис: „На спомин святої тверезости, р. 1874". Пам'ятник хоч занедбаний, але стоїть і досі.

• • •

Український Вільний Університет в Мюнхені видав у 1982 році „Збірник на пошану Василя Орелецького (1895-1976)", професора і ректора цього університету. Збірник містить цикл цікавих статтей різних авторів з життя Професора і статті наукового характеру. Д-р Василь Орелецький був у роках 1938-39 референтом зовнішніх справ у представництві уряду Карпатської України в Празі. Колишній представник того Уряду Вікентій Шандор, нав'язуючи до його знайомства і зв'язків із проф. Орелецьким ще із студентських часів, помістив у Збірнику статтю під заголовком: „Василь Орлецький і Карпатська Україна".

• • •

Загально відомий на Карпатській Україні і в Галичині провідний пластовий і культурний діяч проф. Леонід Бачинський є тяжко хорий на артеріосклерозу й доживає свого віку в Денвері, Колорадо. Ми, колишні його учні, болієм й висловлюємо жаль з приводу тяжкого стану здоров'я свого професора. Просимо Всевишнього, щоб дав його дружині пані Наталці, яка ним опікується, сил у її тяжкому життьовому положенні.

• • •

Д-р Юліян Химинець приготував до друку працю, яка має скоро появитися, під назвою: „Мої спостереження зі Закарпаття". Праця обіймає добу „На Закарпатті" та „На іміґрації". Автор був провідною постаттю націоналістичного руху на Закарпатті від самих початків. Віримо, що його нова праця причиниться до дальшого всебічного насвітлення проблем і подій Карпатської України.

ПОДЯКА ЗА ДОПОМОГУ

У дім Григоренків знову прийшла біда; біда величезна, гірше не придумаєш, — у мого чоловіка — два удари мозку, паралізувало рухи, мову, він втратив здатність писати й читати.

Перших три тижні пролежав на спині, потім потроху почав підводитися. Турботи великі: шпиталь, у якому пролежав мій чоловік понад три місяці, подав велику допомогу, але недостатню для українськомовного, та й узагалі для лежачого пацієнта. Потрібний був цілодобовий догляд — і з мовою, і з ніжністю: Мова — це, звичайно, велика перешкода, але головне — догляд там був не надто теплий, дбайливий, що особливо потрібно для таких хворих.

Самій нашій родині з цією величезною бідою не впоратися. Та почало діяти прислів'я „світ не без добрих людей." Нам на допомогу прийшли добрі люди.

Отець Володимир із своїми парафіянами першим відгукнувся на наше лихо. Це вони молилися за здоров'я Петра і зібрали для нього гроші. З ініціятиви нашого великого друга Романа Трача було створено комітет допомоги генералові Григоренкові. До нього ввійшли, зокрема, Михайло Воскобійник, Р. Трач, Іван Даниленко, Ілля Демиленко, Ігор Ольшанівський, Степан Процик. І комітет почав працювати з допомогою ЗУАДК-у. Дуже скоро я відчула їхню матеріяльну підтримку.

Підтримав нас також Український Золотий Хрест, член якого Раїса Куделя не тільки приносила гроші, а всією родиною — сама Раїса, син Роман, невістка Мелася — доклали зусилля, дбаючи про хвору людину. Вони часто відвідували його в шпиталі, годували, підтримували під руки, розраджували теплими розмовами, тобто виявляли велику підтримку хворій людині.

Багато робить для нашої пітримки Іван Степовий, редактор „Українського життя". Окремі люди теж виявляють свою ініціятиву — присилають чеки і теплі листи. Особливо хочеться в серії цієї великої кількостивиділити родину Ґудзовських. Двоє старих людей (обидвом далеко за 80) прислали чек і який же теплий лист! Я читала його і плакала від тепла, яке йшло від того листа.

Багато людського тепла, людської уваги пізнала я в ці страшні дні. Крім біди з Петром, у мене є ще й інші болі: власні хвороби (пережила два інфаркти), мій бідний, нещасний син від дитинства хворий. Тяжко, але все ж біди не страшні, коли поруч добрі люди. Зараз, спираючись на поміч Бога і добрих людей, іноді з'являються якісь проблиски: то раптом він починає пересуватися ногами, то трохи починає лівою рукою вчитися їсти.

Серед добрих людей і організацій поруч з українцями, я б хотіла назвати редакцію „Континенту", людей з редакції „Русская мысль" і персонально родину редактора „Нового русского слова", родину Сєдиха.

Величезна подяка всім, хто відгукнувся на нашу біду.

Особливо хочеться сказати спасибі за ніжність і такт, якийсь особливий такт і особливу ніжність, Надії Світличній. У неї теж турбот вистачає: і за брата, і двоє дітей, і далеко живе. І все ж знаходить час прийти, погодувати, поговорити, просто погладити його по голові й цілувати. Як же це все потрібно!

Крім цього спільного листа із змістом „Дякую", я повисилала кожному зокрема невеликі листи.

Вибачте, що ця подяка затрималася. Часто я просто не спала біля постелі хворого чоловіка.

Спасибі, ще раз спасибі, величезна подяка за ваше доброділйство, не тільки для Петра Григоровича, а, як усякі добрі діла — це діла Богові.

З вдячністю

дружина Петра Григоренка Зінаїда.

Екуменічна громада на Фльориді

Оце вже понад дев'ять років існує на Фльориді екуменічна соборна громада в Норт Порт — Ворм Мінерал Спрінґс.

Спільними силами закуплено площу й побудовано простору церковну залю, торжественне відкриття якої відбулось 13-го грудня 1979 року в день св. Андрея, патрона того Українського Релігійного і Культурного Осередку. Там також відправляли Божественні Літургії православні й католицькі священики, згідно із дозволом Митрополитів обидвох наших віровизнань.

В останніх роках будівлю поширено, і тепер там є вже також церква. В дусі українського екуменізму участь у Богослуженнях беруть всі члени тієї громади, без огляду на те, чи Службу Божу відправляє священик православний чи католицький. Це — унікальна в нашій діяспорі громада. Тут в життя введено слова молитви: „Боже, нам єдність подай...".

Таку єдність здійснюють ще тільки наші брати й сестри в концентраках Сибіру. Про це висловився наш Патріярх словами: „між ними були католики і православні, а я був їх єпископом".

У прямуванні до спільного ювілею 1000-річчя хрищення України всі ми повинні повернутись до єдности часів св. Володимира та й дальших століть, включно із прямуванням до віднови єдности митрополитів: Петра Могили і Веліямина Рутського. Це правда, що протягом століть вороги вміли нас роз'єднувати. Але історія вже багато нас навчила; навчила також, що єдність і християнська братня любов є необхідними для збереження Української Церкви й нашої спільноти в діяспорі. Під сучасну пору навіть ювілей 1000-річчя нам хоче загарбати Москва. Немає сумніву, що в єдности зможемо успішніше боронитись перед зазіханнями наших ворогів та їхніх партнерів.

Про унікальну екуменічну громаду у Норт Порт, Мінерал Спрінг та околиці написав сенатор Павло Юзик: „Тут ми творимо таку громаду, якої немає ніде поміж українцями. Ми мусимо разом працювати для України як соборники, без різниці на партійну і віроісповідну приналежність!".

І саме по цій лінії проходить праця цього соборного Осередку св. Андрея. Існує тут екуменічний хор, проби якого відбуваються у вівтірки. В середи й суботи відбуваються доповіді, концерти та різні імпрези. В п'ятниці пані приготовляють борщ, вареники, голубці й рибу, а прихід із цієї товариської зустрічі йде на сплату боргів. У неділю й святочні дні всі поспішають до церкви на спільну Службу Божу.

Під час року відбуваються понад 30 імпрез релігійного, культурного й розвагового характеру. Це дуже багато, якщо взяти під уваґу, що більшість мешканців під час літніх місяців виїжджає до Канади та середніх і північних стейтів ЗСА.

Докладні інформації про цю екуменічну соборну громаду поміщені в Бюлетені Українського Релігійного і Культурного Осередку ім. св. Андрея в Норт Порт і Мінерал Спрінґс із 1980 року.

На жаль, дехто вже робить старання, щоб єдність цієї екуменічної громади розбити. Вже є такі, які роблять в тому напрямі різні заходи. Чому ж не думають вони про наслідки їхньої шкідливої роботи?

Дарія Кузик

Школа Роми Прийми-Богачевської у новій студії

Після більше ніж піврічної перерви, спричиненої відсутністю приміщення, відома танцювальна школа Роми Прийми-Богачевської знову має власну хату — нову студію при українській православній церкві Св. Тройці, 359 Брум вулиця в Ню Йорку, 60 ярдів на захід від Третьої авеню. В новій студії, починаючи з березня, відбуваються вже кляси балету та народних танців, а також проби „Сизокрилих".

Сталося це завдяки прихильному відношенню Церковного комітету та його голови д-ра Володимира Мантики. Церква Св. Тройці зрозуміла потребу існування цієї заслуженої інституції в Ню Йорку, за що Церковному комітету та парафіянам належиться велике признання.

Важливість і потреба величезні, особливо, коли візьмемо до уваги відхід наших молодих людей від активної участи в українському культурному житті в Америці. Багато молодих людей другого чи третього покоління, які не говорять українською мовою, власне через такі танці можуть виявити свою любов і прив'язаність до культури українського народу.

Наша славна артистка, корифей танцю, присвятила своє життя і знання молодим людям, передаючи їм свій запал та любов до України. Вона вчить не лише танцювати, але також виховує українську молодь зберігати величезні скарби народної духової творчости і пов'язати наше сучасне покоління з історичним українським минулим.

Від зарання нашої історії, з-перед християнських часів, і дотепер український танець і пісня особливим мереживом виявляє душу українського народу і його життя. Український танець і пісня — це народна творчість, що зберегла наше існування як українців. Увесь побут українського хліборобського народу зображений у наших танцях і піснях, мов у дзеркалі.

Теперішній стан на рідних землях є крайно некорисний для розвитку української культури; відкрита тенденція большевицької політики в Україні означає в практиці звужування рамок української культури і представлення її у виді низьковартісних жартівливих танців і пісень, усе на один совєтський лад, затираючи тим нашу окремішність.

Тільки ми у вільному світі маємо можливість боронити нашу культуру від викривлення і пониження.

Тому добре, що школа Роми Прийми-Богачевської існує далі, і наші молоді люди мають нагоду працювати і вчитися свого у балетній школі чи на „Верховині", оселі Братського Союзу в Ґлен Спей, де, крім п-і Роми, викладають наші найкращі сили — Валентина Переяславець, Джан Тарас, Джан Пол; історію — Любов Волинець, Оксана Вікул, Дарія Якубович, Ярослав Клунь та інші.

Як довідуємось, школа Роми Прийми-Богачевської в цьому році буде обходити 20-ліття свого існування та служби нашій громаді. За двадцять років з-під руки п-і Роми вийшли майже три тисячі танцюристів. Багато з них працює професійно. Вони проводять свої ансамблі в Америці і Канаді, а ще інші, завдяки Ромі Богачевській, збагатили своє життя красою і естетикою України.

Тому треба побажати Ромі Приймі-Богачевській сили і здоров'я, — енерґію вона має, — щоб у ювілей її школи в Ню Йорку ми могли знову подивляти такі чудові танцювальні виступи як, наприклад, „Попелюшка", „Пер Ґюнт", „Квіт папороті" й інші. Ці вистави проходили з величезним успіхом у найкращих залях наших метрополій на сході Америки. Усе це робила одна особа без великої організації, що граничить з чудом.

Хочемо знову побачити на сцені сотні молодих дівчат та хлопців, які своїм запалом і вмінням скажуть нам, що вони — українці. Молоді є на правильній дорозі.

Отож, слово тепер за здорово думаючими батьками і нашими молодими людьми.

Усіх учнів танцювальної школи і нових студентів, зацікавлених у навчанні в школі Роми Прийми-Богачевської, проситься телефонувати (212) 677-7187 або зголошуватися особисто від 1:30 до 6-ої год. вечора кожної суботи.

Студія танців Роми Прийми-Богачевської повинна бути повна молодих людей, тоді зробиться велике діло і можна буде сказати золотими словами нашого великого пророка Тараса Шевченка „ось де, люде, наша слава, слава України.

Н.Н.

Внутрішні...

Закінчення зі ст. 2.

ЗСА Джорджом Бушом натякав навіть на можливість відновлення співпраці і започаткування нового діялогу Схід-Захід, включно до евентуальної зустрічі між ним і президентом Р. Реґеном в майбутньому.

Виглядає, що новий генеральний секретар ЦК КПСС і головнокомандуючий всіми збройними силами СССР К. Черненко намірений знову рятувати імперію від політичної закостенілости, економічного застою, пригашення комуністично-імперського міту про непереможність і затрату віри у здобутки жовтневої революції. Чи це йому вдасться? Ледве у теперішній ситуації внутрішньої боротьби і суперечностей в середині компартії. Покищо на передове місце після К. Черненка, фізичний стан якого також ненайкращий, висувається наймолодший віком член Політбюра Михаїл Ґорбачов, якого свого часу померлий Ю. Андропов висунув був на передове місце з надією, що він колись перейме з його рук керівництво імперією.

М. Ґорбачов, однак, не єдиний претендент на „царський" трон. За кулісами „мріють свої мрії" Ніколай Тіхонов, Ґріґорі Романов, та багато інших, які свого часу дістали були „зелене світло" від Андропова на переведення деяких реформ які мали зміцнити режим внутрі імперії. Покищо М. Ґорбачов „передує" і хто знає чи після відходу К. Черненка не займе його місця.

Сам К. Черненко, здаючи собі справу із безсильности, не проявляє великої ініціятиви і не міняє нічого в структурі керівництва. Він радше воліє працювати колективом всього Політбюра, а це означає продовження політики андроповського типу — скріплення терору в СССР й імперської неуступчивости в закордонній ділянці. Значить, не треба очікувати „другого московського чуда" і мирної ініціятиви від нового совєтського лідера.

Підсумовуючи коротко ферменти, боротьбу в компартії, завмираючу чи струхлявілу імперську систему, треба коротко вказати також на непередумані політичні кроки західних лідерів, за винятком президента Р. Реґена, які, на жаль, беруться, начебто рятувати потворну комуністичну систему і саму імперію від упадку. Доказом цього є їхня суматоха перед і під час похоронів каґебіста Ю. Андропова і „радість" з приводу заяв нового генсека К. Черненка. Ніхто при тому не думає ані про власну оборону, ані про долю поневолених народів, що їх насильством „прив'язали" до імперського воза новітні московські поневолювачі. Але жадна імперія не була вічною і з цим фактом та фактом наростання революційних процесів на Сході Европи треба рахуватися. Треба тільки зрозуміння, позитивної настанови і підтримки Заходу.

Чи це підштовхування до війни? Ні! Це визвольна концепція ланцюгових революцій в середині СССР і моральний розклад імперії. Можливо, що в теперішній ситуації — це єдина альтернатива виграти бій з комунізмом.

Д-р Ю. Химинець...

Закінчення зі ст. 1.

першій частині — На Закарпатті — є такі підрозділи: 1. Чешсько-мадярські зазіхання на Закарпаття; 2. Події на Закарпатті до 30-го вересня 1938 року; 3. Закордонна Делеґація Карпатської України; 4. Мадярська окупація Карпатської України. У другий розділ — На еміґрації ввійшли дві частини: 1. У Німеччині та 2. Карпатські українці в чехословацькій армії в СССР.

У розмові виникло логічне питання: чому автор, Юліян Химинець, від часу свого приїзду до Америки, у квітні 1948 року, потребував аж 36 років, щоб цю книжку приготувати й опублікувати?

На це склалися різні не тільки більш чи менш відомі та невідомі „обставини", але і дещо з того, що включено у зміст книжки, та проти вчаснішої публікації могли бути деякі застереження, — сказав д-р Химинець. Для прикладу він згадав про описане у книжці поширення ОУН на Закарпаття та встановлення її Крайової Екзекутиви, для якої хата д-ра Химинця у Мукачеві була своєрідною головною квартирою. У тій хаті від часу вбивства польського міністра Пєрацького у 1934 році аж до 1938 року відбувалися кожного року по чотирип'ять зустрічів представників Закордонного Проводу ОУН із представниками її Крайової Екзекутиви на західніх українських землях. На тих зустрічах пляновано і вирішувано кожночасні революційні акції цієї революційної організації. Це тільки для прикладу, бо в книжці є згадки й описи і ряду інших подібних справ і подій.

Із дальшої характеристики змісту „Моїх спостережень із Закарпаття", що її подав автор у розмові з редакторами, звертає увагу опис долі закарпатців у чехо-словацькій т. зв. Закордонній армії в СССР. Після домовлення Гітлера зі Сталіном та першого „воз'єднання" Галичини і Волині з Совєтським Союзом до большевиків у совєтській Україні втекло із Закарпаття приблизно 110,000 людей. Спочатку НКВД передавав їх мадярам, а ті розстрілювали або вішали їх на придорожних деревах із написом „таке чекає кожного". Згодом большевики перестали видавати закарпатців мадярам, натомість висилали їх до таборів на каторжну працю, де кожний із запроторених міг далі вирішувати про свою дальшу долю: смерть від каторги або зголошення до „закордонної бригади" на таку ж смерть в обороні свого ворога. У липні 1943 року в тій „чехо-словацькій бригаді" було 307 чехів, 344 жиди, 19 словаків і 7,260 українців. Кількість їх постійно збільшувалася. Більшість з них загинула.

Д-р Ю. Химинець сподівається, що його книжка не тільки кине світло на мало або й зовсім невідомі дотепер події, заповнивши щілину в українській історичній мемуаристиці, але причиниться до продовження, а подекуди відродження, за його словами, „того духу і тієї могутньої сили, що так пірвали за собою тоді ще навіть не цілком свідомого закарпатця та дали йому такий гарт, що він майже без зброї йшов відважно і часто по-геройськи боронити свій край і свій нарід..."

Помер Б. Зорич...

Закінчення зі ст. 1.

освітню працю на місцях та виконуючи безліч інших обов'язків справжнього „подорожуючого амбасадора" протягом трьох років. Дальших два роки він виконував таку саму функцію домініяльного організатора для Українського Національного Об'єднання (УНО) Канади. Навряд чи була друга людина, яка так основно і так до глибини знала б „Канадську Україну", як знав її пізніший заступник головного предсідника та директор його Канадської Канцелярії, сьогодні вже покійний Богдан Зорич.

У тій своїй праці Б. Зорич зустрівся, очевидно, і з Українським Народним Союзом, в якому зразу ж пізнав і основу і гарантію українського майбутнього в ЗСА і Канаді. В 1951 році він переїхав з Вінніпеґу до Торонто, а захопившись однаково, як ідеєю, так і працею та можливостями УНСоюзу, Б. Зорич вкоротці став секретарем 432-го Відділу УНС, що його розбудував у найбільший Відділ в Канаді та взагалі один з найбільших Відділів УНС. Бувши секретарем того Відділу і з часом перейнявши пост і обов'язки організатора УНС, Б. Зорич своїми організаційними успіхами здобув собі таку популярність і пошану серед членства УНС, що вже в 1958 році на 24-ій Конвенції в Клівленді його майже одноголосно обрано на головного радного. Його стараниям і успіхам треба завдячувати, що УНСоюз в тому ж році остаточно відкрив в Торонто свою канцелярію і Б. Зорич став її першим директором. Почесну функцію голови канцелярії початково виконував толішній головний контролер та один із лідерів УНС в Канаді, інж. Володимир Коссар. З часом Б. Зорич перейняв також функції головного репрезентанта („чіф ейджент") УНСоюзу перед канадським урядом і став справжнім „Містером УНС" на Канаду. Було однаково і логічно та по заслузі, що 26-та Конвенція УНС в 1966 році в Чикаго обрала Богдана Зорича одноголосно на пост третього заступника головного предсідника УНС, як першого члена його Головного Екзекутивного Комітету з Канади.

Довготривала хронічна недуга легенів повільно, але поступово послаблювала фізичні сили св. п. Б. Зорича, що й заставило його також обмежувати його активності в деякій мірі вже від приблизно десяти років, але ніколи тієї активности не припинила, майже дослівно до останньої хвилини його так багатого у події та труди і досягнення життя.

В Англії...

Закінчення зі ст. 1.

го лівійського президента, а це в свою чергу примусило уряд Великобританії, відразу в неділю, 11-го березня, звернутися до Лівійського уряду з проханням-вимогою покласти кінець таким і подібним діям.

Бюро закордонних справ Великобританії покликало двох лівійських дипломатів і від них було вимагано, щоб такі насильницькі дії в майбутньому не мали місця, бо Великобританія не буде такого толерувати.

Зі свого боку лівійський уряд увечорі того ж дня відрікся будь-якої відповідальности за дводенні бомбування, зі свого боку оскаржуючи пресу й урядові чинники Англії за поширювання неперевірених підозр, що йде на користь „навмисного підсичування расистських почувань у країні". Проте англійські засоби масової інформації стоять далі на своєму твердженні, покликаючись на свідчення неназваних лівійських дисидентів до режиму полковника Каддафі, що всі ці бомби — це продовження боротьби з 1980 року, коли троє лівійців загинули в Лондоні від рук вбивць: тоді двоє було вбито, а одного підколено ножем. Ці жертви — це дисиденти, що змагалися за повалення теперішнього режиму в Лівії, — твердять лівійці, вороги Каддафі, пов'язуючи суботні й недільні вибухи в Лондоні й Манчестері з іменем цього північно-африканського контроверсійного лідера.

ПРО КЛОПОТИ ІЗ совєтськими „джінсами" писала совєтська газета „Совєтская Росія", натякаючи, що „джінси" фабриковані в СССР" не є гіршого ґатунку як закордонні „джінси", коли б совєтська індустрія подбала в тому самому часі про продукцію відповідних ниток, ґудзиків і „замків-змійок" („зипер"). Виглядає, що міністерство закупило закордонний патент на продукцію „джінсів", але не подбало про виріб чи закуп згаданих ниток, ґудзиків і „замків-змійок". Закордонні „джінси" є далі дуже популярні в Совєтському Союзі і їх можна купити на „чорному ринку" за 270 карбованців за пару.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність 21-го березня 1983 року наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

Інж. БОГДАН ДУБИК

Складаємо найсердечнішу подяку Родині, Приятелям і Знайомим, що участю у похоронних Відправах віддали останню шану Покійному, а нам виявили співчуття і сердечність у найтяжчих днях нашого життя.

Особливу щиру подяку складаємо о. митратові д-рові В. Макухові за відвідини у шпиталі, уділення Найсвятіших Тайн, відправлення Парастасу, Похоронної Літургії та відпровадження Покійного на Вічний Спочинок.

Наша велика вдячність митр. прот. Б. Желехівському за відвідини у шпиталі, співучасть у відправленні Парастасу, щирі слова розради та відправлення Святої Літурґії у 40-ий день смерти.

Дякуємо п. І. Головці, інж. М. Копаниці і Всім, що співом звеличали похоронні відправи.

Невимовно вдячні полк. 1-ої УД УНА інж. М. Ліщинському за зворушливі прощальні слова. Щиро дякуємо Буковинському Академічному Козацтву „Запороже" за посмертну згадку.

Дякуємо Голові Станиці Братства був. Вояків 1-ої УД УНА п. Я. Палатайкові та Членам Станиці, які прибули з Філядельфії, сот. В. Сердюкові, панам Я. Чучукові, М. Кузіву і Д. Максимову за їх участь в похоронних обрядах, у почесній стійці з прапором.

Зокрема висловлюємо нашу вдячність мґр. І. Р. Костюкові за велику поміч в часі похорону, прощальні слова і посмертну згадку.

Також дякуємо п. М. Дзюбасові і п. З. Федоровичеві за прощальні слова від Організацій УВФ, а п. М. Колодієві за все чим допоміг в тому часі. Наша щира подяка Панам, які несли домовину. Сердечна подяка п. Марії Кардаш та Всім, що помагали у влаштуванні тризни.

Окремо вдячні Приятелям за їхню поміч в тих болючих днях. Дякуємо за чудові вінки і квіти від Родини, Приятелів і Організацій.

Наша найщиріша подяка за численні пожертви на Заупокійні Божественні Літургії та нев'янучі вінки.

Пожертви зложено на:

Святі Літургії	$380.00
Патріярший Фонд	632.00
Церкву св. Йосафата	200.00
Церкву в Люрді	365.00
Воєнних Інвалідів	418.00
СУМ в Трентоні	200.00
Народний Дім в Трентоні	25.00
Спортове Т-во „Довбуш" в Торонті	25.00

Нехай Всевишній благодарить Вас своїми Ласками.

ОЛЬГА — дружина
ЯРЕМА — син з Родиною

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

Інж. БОГДАНА ДУБИКА

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

буде відправлена

в середу, 21-го березня 1984 р., о год. 8-ій ранку в церкві св. Йосафата в Трентоні, Н. Дж.

В цей день просимо Приятелів і Знайомих згадати Покійного у своїх молитвах.

Вшановуючи пам'ять

бл. п. Софії Пеленської

складаємо 25.00 дол. на СИРОТИНЕЦЬ в Бразилії

Богдан, Анна ДЕМЧУКИ з дітьми

Замість квітів на свіжу могилу Тети і Кузинки

бл. п. Софії Пеленської

складаємо 50.00 долярів на СИРОТИНЕЦЬ у Бразилії.

Роман, Ігор і Ярополк РАКОВСЬКІ з родинами

Замість квітів на свіжі могили Земляків

бл. п. Івана Смолія
та
бл. п. Стефанії Яцків-Гридової

складаємо 40 долярів на „ЗЕМЛЯЦТВО ПЕРЕМИЩИНА".

Д-р Олег і Людмила ВОЛЯНСЬКІ

На стипендійний фонд при СУА

ім. бл. п. Софії з Терешкевичів Татомир

складаємо для УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ в БРАЗИЛІЇ по 50.00 долярів:

Остап і Христина ТАТОМИР
Андрій і Христина МЕЛЬНИК
Роман і Олександра ГОРОДИСЬКИЙ

Ділимося з нашими Рідними, Приятелями і Знайомими в розсіянні і на Україні, сумною вісткою, що з волі Всевишнього, в п'ятницю, 9-го березня 1984 року відійшла від нас, прийнявши Найсвятіші Тайни і Тайну Єлеопомазання, на 82-му році життя,

наша ДРУЖИНА, МАТИ І БАБУНЯ

бл. п.

НІНА з КОНАШИНСЬКИХ ЛУЖНИЦЬКА

артистка українських театрів Волині і Галичини.

ПАРАСТАС у вівторок, 13-го березня 1984 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при 109 E. Tabor Rd., **Філядельфія, Па.**

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ будуть відслужені там же, о год. 9-ій ранку, в середу, 14-го березня 1984 р. БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ о год. 10-ій ранку в церкві св. Михаїла при 675 Куперлендінґ Рд. в Черри Гілл, Н. Дж., звідкіля Тлінні Останки будуть перевезені на український католицький цвинтар Св. Марії у Факс Чейсі, Па.

ГРИГОР — муж
ХРИСТИНА — донька з мужем БОГДАНОМ КУЛЬЧИЦЬКИМ і синами ДМИТРУСЕМ, ДАНЬОМ і ЯРКОМ
ОЛЕКСАНДЕР — син з дружиною МАРІЄЮ і дітьми ЮЛІТТОЮ і АНДРІЄМ
ЮЛІЯ РУДНИЦЬКА — братова
ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ — сестрінок з дружиною ІРИНОЮ і дітьми КАТЕРИНОЮ, ЛЯРИСОЮ і МИКОЛОЮ
АННА КУЛЬЧИЦЬКА — сваха
АНГЕЛИНА БЕЗУШКО — сваха
ближча і дальша Рідня в Україні та поза її межами

Замість квітів на могилу, згідно з бажанням Покійної, просимо пересилати пожертви на українську католицьку церкву в Люрді і бідних українських сиріт в Бразилії.

Український Народний Дім і ООЧСУ Відд. ч. 16 в Байоні, Н. Дж.

із сумом повідомляють, що 8-го березня 1984 р. на 62-му році трудолюбивого життя, по важкій недузі упокоївся

сл. п.

ВАСИЛЬ ПЕТРІНЧИК

уроджений в с. Шупарка, пов. Борщів, Україна, активний член згаданих організацій.

ПОХОРОН — в понеділок, 12-го березня 1984 р. з церкви Успення Пресв. Богородиці в Байоні, Н. Дж. на цвинтар Голі Кросс в Н. Арлінґтон, Н. Дж.

Родині Покійного наші глибокі співчуття.

Членство і Управи Народного Дому і ООЧСУ

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 8-го березня 1984 р., по короткій, але важкій недузі, на 62-му році життя, упокоївся наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

сл. п.

ВАСИЛЬ ПЕТРІНЧИК

Покійний родився в с. Шупарка, пов. Борщів, Україна.

ПОХОРОН — 12-го березня 1984 р. з церкви Успення Пресв. Богородиці в Байоні, Н. Дж. на цвинтар Голі Кросс в Н. Арлінґтоні, Н. Дж.

Горем прибиті:
ЮСТИНА — дружина
ІВАН — син
РЕҐІНА — невістка
ВАСИЛЬ — внук
дальша і ближча Родина в Америці й Україні

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашої Найдорожчої МАМИ, СЕСТРИ, БАБЦІ І ПРАБАБЦІ

сл. п.

АННИ АЛИСЬКЕВИЧ

з дому СКЛЕПКОВИЧ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 18-го березня 1984 року, о год. 10-ій ранку в церкві св. Покрова Божої Матері при 97-06 87-ма вулиця, **в Озон Парку, Н. Й. та в інших українських Католицьких Церквах.**

До ласкавої участи в Богослуженні та про молитви за душу Покійної просять:

дочка — ІРИНА ГРИГОРОВИЧ з родиною
син — РОМАН з родиною
сестри:
ЛЮБОВ КУЧКУДА
ОЛЬГА СОСЕНКО

ТІЛЬКИ 2 ЦЕНТИ ДЕННО

коштує

$5,000 — $10,000

забезпечення

АКЦИДЕНТОВОЮ ГРАМОТОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Такі низькі вкладки для нових гр. мот Акцидентового Забезпечення, виданих після 1-го жовтня 1983 року, виносять:

$6.50 .... річно
$3.35 .... піврічно
$1.75 .... квартально
.60 .... місячно

для всіх членів у віці 16 до 55 років.

Наклад

АЛЬМАНАХА Українського Народного Союзу на 1984 рік

вичерпується

Спішіть зі замовленням!

Ціна $8.00 з пересилкою.

Мешканців Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

Замовляти:

"SVOBODA"

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

МОНОГРАФІЯ

„Н. СОМКО та С. МАКАРЕНКО" та Надія Сомко „СКУЛЬПТУРА та МАЛЯРСТВО"

Два кольорові альбоми для подарунків та власної бібліотеки, по надзвичайно дешевій ціні.

Н. Сомко — „Скульптура і малярство" $18.00
Н. Сомко та С. Макаренко — „Монографія" $16.00

Оплата на кошти пересилки 1.00 дол. за кожний альбом.

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

КІЛЬКІСТЬ ПРИМІРНИКІВ ОБМЕЖЕНА!

Замовляти:

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1984 р.

Гемпстед, Н. Й. Річні збори Т-ва Запорізька Січ 327-ий Відд., о год. 7-ій веч. в приміщенні парафіяльного центру св. Володимира, Uniondale Ave., Uniondale, N.Y. — В. Шпачинськии, гол., З. Зарицька, секр.

СУБОТА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1984 р.

Денвер, Коло. Річні загальні збори Т-ва ім. Лесі Українки 226-ий Відд., о год. 5:30 по пол. в приміщенні української католицької церкви, Shoshone St. and 41st Ave. Проситься усіх чл. взяти численну участь. — Управа.

НЕДІЛЯ, 18-го БЕРЕЗНЯ 1984 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Сестрицтва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1-ій по пол. у кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Рд. у Рочестері. Проситься всіх членок взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Катерина Бернола, Марія Ковальчук, Параска Демянів.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Йосафата зі звичайним порядком нарад, а опісля обговорення справи 75-ліття Ювілею Б-ва. Вкладки можна вплачувати вже від 1:30 в тім самім приміщенні. Просимо чл. прибути. — Ст. Васьків, предс., Ст. Приймак, фін. секр., Ст. Мартинюк, касир.

Сиракюзи, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва Українська Січ 39-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в малій залі УНДому. На порядку: відкриття і прийняття порядку нарад, відчитання протоколу останніх 3. Зборів і його прийняття, звіти Управи і К. Комісії, дискусія над звітами, уділення абсолюторії Управі, вибір нової Управи і К. Комісії на біжучий рік, внески і запити. Якщо на означену годину не явиться число чл. вказане статутом, 3. Збори відбудуться з півгодинним опізненням без огляду на скількість присутніх членів. — Управа.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори 64-го Відд., о год. 12:30-2 по пол., в церковній залі при Вашінгтон вул. Проситься прийти і вирівняти вкладки. — Управа.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти чисельну участь, також просимо нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

КАЛИНОВИЙ МІСТ

збірка спомнинів — розповідей із дитячих років у Немирові, із життя учнів Яворівської гімназії в 1922-28 рр.

Мистецьке оформлення Зеновія Онишкевича

220 стор., ціна $12.00, порто $1.00

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

Замовляти:

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ARKA Company DEPARTMENT STO.

48 East 7th St.

Тел. GR 3-3550, New York, 10003

Прибори для писання писанок: фарби, писальця, віск, взори писанок, та все потрібне, разом з інструкціями.

● FOR SALE ●

Повідомляється зацікавлених, що з весною підготовляється в Кергонксоні, Н. Й.

будову української оселі

„РІДНА ХАТА"

на акрах, що граничать з оселею „Золота Осінь". За інформаціями просимо дзвонити на ч.

тел. (914) 626-0662

HELP WANTED

HOUSEKEEPER/BABYSITTER

Live-in, Mon.-Fri., light housework, one infant, some English desirable, good with children, attractive salary. Long Island area.

Call (516) 799-5094

Амстердам, Коговз, Трой і околиці!

В суботу, 31-го березня 1984 р., о год. 2-ій по пол. в залі української католицької церкви

459 2nd Street, TROY, N.Y.

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС

міст: Трой, Амстердам, Гадсон, Коговз, Вотервліт і Пітсфілд, Масс. та околиці

до участи в яких запрошені і зобов'язані члени Окружної Управи, секретарі та члени Управи і конвенційні делегати наступних Відділів:

13, 57, 88, 150, 191, 266, 476 і 477

ПОРЯДОК ЗБОРІВ:

1. Відкриття і вибір Президії.
2. Відчитання протоколу Зборів 1983 року.
3. Справоздання з діяльности Округи і її Відділів.
4. Дискусія та уділення абсолюторії уступаючій Управі.
5. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії.
6. Доповідь ВОЛОДИМИРА КВАСА, головного радного УНСоюзу
7. План праці на біжучий 1984 рік.
8. Закриття Зборів.

У зборах візьме участь:

Володимир Квас, головний радний УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

МИХАЙЛО САВКІВ, *голова*
ІВАН ДУРБАК, ВАСИЛЬ КОЛОДІЙ, *секретарі*
ВАСИЛЬ ВАРШОНА, *касир*

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу Філядельфійської Округи

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

у неділю, 18-го березня 1984 р., о год. 2-ій по пол. в залі Дому Округи у Філядельфії, Па.

при 5004 Н. Олд Йорк Рд.

До участи в зборах є запрошені всі Відділові урядовці і конвенційні делегати наступних Відділів:

10, 32, 45, 62, 83, 95, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 269, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 397, 422, 424, 430 і 479

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття
2. Вибір Президії для переведення зборів
3. Вибір Номінаційної Комісії
4. Відчитання протоколу з попередніх зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами
7. Уділення абсолюторії уступаючій Управі
8. Вибір Управи і Контрольної Комісії на 1984 рік.
9. Доповідь ҐЛЬОРІЇ ПАШЕН, заступниці головного предсідника УНС
10. Запити до представника Екзекутиви.
11. Схвалення пляну праці на 1984 рік.
12. Різні справи й закриття зборів

У зборах візьмуть участь:

Ґльорія Пашен, заступниця гол. предсідника УНС
Степан Гавриш, головний організатор УНС
д-р Богдан Гнатюк, головний контролер УНС
Іван Одежинський, головний радний УНС
Василь Пастушок, головний радний УНС

По нарадах буде перекуска-гостина для учасників зборів

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Осип Бакай, *почесний голова*
Петро Тарнавський, *голова*
Іван Данківський, *касир*
мгр Василь Колінко, *секретар*

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Округи Лігай Веллі, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

відбудуться

у неділю, 25-го березня 1984 р., о год. 3-ій по пол. в залі Української Католицької Церкви

1826 Kenmore Avenue, BETHLEHEM, Pa.

з слідуючим порядком нарад:

1. Відкриття
2. Вибір президії
3. Відчитання протоколу з останніх Річних Зборів
4. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами
6. Уділення абсолюторії Управі
7. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії
8. Доповідь головного організатора СТЕПАНА ГАВРИША.
9. Схвалення пляну праці на 1984 рік.
10. Внески і запити
11. Закриття зборів

До участи в зборах є запрошені і зобов'язані члени Окружної Управи та конвенційні делегати наступних Відділів:

44, 46, 47, 48, 124, 137, 143, 144, 147, 151, 288, 318, 369 і 438

У Зборах візьмуть участь:

Степан Гавриш, головний організатор УНС
Анна Гарас, головна радна УНС

По нарадах буде ПЕРЕКУСКА

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Михайло Колодруб, *почесний голова*
Анна Пипюк, *почесна голова*
Анна Гарас, *голова*
Дмитро Мушастий, *касир*
Стефан Муха, *секретар укр. мови*
Анна Строт, *секретарка анг. мови*

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

відбудуться

в неділю, 18-го березня 1984 р., о год. 3-ій по пол. в залі Чорноморської Січі

680 Sanford Avenue, NEWARK, N.J.

до участи в яких запрошені і зобов'язані секретарі Відділів, члени Окружної Управи та конвенційні делегати наступних Відділів:

3, 14, 27, 37, 43, 65, 76, 133, 142, 152, 172, 214, 219, 234, 306, 322, 340, 371, 413, 459, 490

В ПРОГРАМІ ЗБОРІВ:

1. Відкриття і вибір президії зборів
2. Відчитання протоколу попередніх Річних Зборів
3. Звіти уступаючої Управи: голови, секретаря і касира
4. Звіти Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі
6. Доповідь ВОЛОДИМИРА СОХАНА, головного секретаря УНС.
7. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії
8. Обговорення пляну праці на 1984 рік.
9. Обговорення організаційної кампанії
10. Внески, запити, закриття зборів

В зборах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
д-р Нестор Олесницький, головний контролер УНС
Андрій Кейбіда, головний радний УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Юліян Баранюк, *голова*
Володимир Боярський, *касир*
Роман Папичак, *секретар*

Увага! Бостон й околиця! Увага!

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу стейтів Массачусетс і Мейн

повідомляє, що

в суботу, 24-го березня 1984 р., о год. 6-ій веч. в залі Української Католицької Церкви при 148 Форест Гілс вул., ДЖЕМЕЙКА ПЛЕЙНС, Масс.

відбудуться

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

в яких зобов'язані взяти участь усі члени Окружного Комітету, Конвенційні Делегати і Відділові Урядники таких Відділів УНС:

178 в Манчестер, 181 Топшан, Мейн, 224 Сейлем і 238, 307, 374 в Бостоні

ПРОГРАМА НАРАД

1. Відкриття
2. Вибір Президії для переведення зборів
3. Відчитання протоколу з минулих Річних Зборів
4. Звіти членів Управи і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами і їх прийняття
6. Вибір Управи і Контрольної Комісії
7. Слово члена Головного Уряду д-ра Мирона Куропася, заступника головного предсідника УНС.
8. Запити до члена Головного Уряду
9. Схвалення пляну праці на біжучий 1984 р.
10. Внески і запити
11. Закриття нарад

д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника УНС

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Володимир Гетьманський, *голова*
Дмитро Галонзка, *секретар*
Дмитро Мельник, *касир*

Любов Коленська

ДЗЕРКАЛА

новелі

Ціна: $13.00 з пересилкою.

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Різне

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма

CYPRESS HILLS MONUMENTS в БІЛЯНСЬКИЙ

WALTER BIELANSKI
К. М. КАРДОВИЧ
CONSTANTINE M. KARDOVICH
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332

Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по пол., в неділю 10-4 по пол.

Miami, Fla.: (305) 653-5861

На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проєктами і порадами.

● FUNERAL DIRECTORS ●

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

**129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568**

LYTWYN & LYTWYN

**UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED**

Обслуга ЦИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

**UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222**

ГРЕЦІЯ — ДАЛЬМАТІЙСЬКЕ ПОБЕРЕЖЖЯ САРАЄВО — УКРАЇНСЬКІ ПОСЕЛЕННЯ в ЮГОСЛАВІЇ

АДРІЯ — 29 травня до 14 червня 1984 р.

Відлет з Ню Йорку — LUFTHANSA

ДАРІЯ МАРКУСЬ — *провідниця* **$1,688**

АТЕНИ — ДЕЛЬФІ — МЕТЕОРА — ДУБРОВНІК — САРАЄВО — НОВИЙ САД — Дюрдово - Кула — Руський Керестур — БАНЯ ЛУКА — ЗАГРЕБ

Включає літаки, готелі, всю транспортацію на турі, більшість харчів, оглядини міст, обслуги провідників, напивне.

Реєстрація до 30-го березня 1984 р.

KOBASNIUK TRAVEL, INC.
157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003
(212) 254-8779
Vera Kowbasniuk-Shumeyko, President

KOBASNIUK TRAVEL INC.

157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

(212) 254-8779

Vera Kowbasniuk-Shumeyko, President

Established 1920

KARPATIA

JUNE 1 to 19, 1984

JOIN US for an unforgetable trip to BUCHAREST — CHERNIVTSI — KIEV — LVIV UZHOROD — PRIASHIV/SVYDNYK during the Ukrainian Song & Dance Festival — PRAGUE.

Escorted by — **HELEN SMINDAK**

19 — Day Tour $1,879
LUFTHANSA German Airlines

Price includes: air, rail & private motorcoach transportation on tour, 1st class hotels, all meals except 3 lunches in Priashiv, Gala Dinners at folkloric restaurants in Kiev & Lviv, sightseeing, transfers, porterage, visas, tips/taxes and escorts.

REGISTRATION DEADLINE: APRIL 2, 1984

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЦВИНТАРЯ-ПАМ'ЯТНИКА

4111 Pennsylvania Avenue, S.E., Washington, D.C. 20746

пропонує усім українцям, їх рідним і приятелям

СТАТИ БУДІВЕЛЬНИКАМИ-ВЛАСНИКАМИ

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПАМ'ЯТНИКА

МАВЗОЛЕЮ

ЗАКУПОВУЮЧИ ЗАЗДАЛЕГІДЬ КРИПТИ НА ПОХОВАННЯ

Прошу прислати мені безкоштовні докладніші інформації про місця поховання на Українському Національному Цвинтарі-Пам'ятнику.

☐ в Мавзолею, ☐ в землі

Name ....
Street ....
City .... State .... Zip ....
Telephone: Area Code .... Number ....

- **В Другому і Третьому Ярусах 2750 дол. (Ціни включають вічний догляд)**
- Можна надбати місця поховання в землі і передплатити всі обслуги, бетонні крипти, пам'ятники і т. п. заздалегідь або у випадку потреби.
- **Одне місце в землі — 720 дол. (Включає вічний догляд).**

По докладніші інформації, без жодного зобов'язання, просимо вислати купон на адресу:

UKRAINIAN MEMORIAL, INC.
P.O. Box 430 • Dunkirk, Md. 20754

або телефонувати на наш кошт (колект) (301) 568-0630 від вівтірка до суботи, від год. 10-ої вранці до 2-ої по пол.